

MATERIAŁY KONFERENCYJNE

15. Ogólnopolska Konferencja
POMOC DZIECIOM
– OFIAROM PRZESTĘPSTW
Warszawa, 22-23 X 2018

Organizatorzy:

**DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ**

Organizatorzy:

15. Ogólnopolska Konferencja

POMOC DZIECIOM – OFIAROM PRZESTĘPSTW

Warszawa, 22-23 X 2018

Konferencja pod honorowym patronatem:

Komitety organizacyjny

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Monika Horna-Cieślak
Małgorzata Ćwiek
Maria Keller-Hamela
Urszula Kubicka-Kraszyńska
Monika Sajkowska
Marta Skierkowska
Katarzyna Smolińska
Renata Szredzińska
Joanna Włodarczyk

Urząd Miasta Stołecznego Warszawy – Biuro Pomocy i Projektów Społecznych

Danuta Kuciewicz
Marek Pajer

Konferencja współfinansowana jest ze środków:

Współfinansowano ze środków –
Funduszu Sprawiedliwości,
którego dysponentem jest Minister
Sprawiedliwości

15. Ogólnopolska Konferencja
**POMOC DZIECIOM
– OFIAROM PRZESTĘPSTW**
Warszawa, 22-23 X 2018

SPIS TREŚCI:

INFORMACJE ORGANIZACYJNE	5
PROGRAM KONFERENCJI	6
PONIEDZIAŁEK, 22 PAŹDZIERNIKA	6
WTOREK, 23 PAŹDZIERNIKA	7
PLAN I UKŁAD SAL	8
NOTKI BIOGRAFICZNE PRELEGENTÓW	10
ABSTRAKTY WYSTĄPIEŃ	18
OFERTA EDUKACYJNA	30
PUBLIKACJE	31
NOTATKI	36
CENTRUM POMOCY DZIECIOM	42

INFORMACJE ORGANIZACYJNE

Organizatorzy zapewniają materiały konferencyjne, a w trakcie przerw – kawę w holu głównym na VI piętrze oraz lunch w Sali Skłodowskiej na IV piętrze.

Sesje w Sali Koncertowej będą prowadzone w językach polskim i angielskim. Organizatorzy zapewniają tłumaczenia wszystkich sesji na język polski. Słuchawki będą dostępne na sali.

Pieczątkę i podpis na delegacji można uzyskać w punkcie informacyjnym w holu głównym na VI piętrze.

Ewaluacja konferencji będzie możliwa od 2 listopada do 16 listopada br. na platformie edukacyjnej Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę – www.edukacja.fdds.pl.

Wypełnienie ankiety ewaluacyjnej jest warunkiem uzyskania certyfikatu uczestnictwa w konferencji.

Film pt. „Niemiłość” będzie wyświetlany w Sali Koncertowej.

W sklepach App Store i Google Play dostępna jest bezpłatna aplikacja konferencyjna: Konferencja „Pomoc dzieciom - ofiarom przestępstw” (Google Play); Konferencja „Pomoc dzieciom” (AppStore), w której znajdują Państwo wszystkie niezbędne informacje dotyczące tegorocznej konferencji.

Osoby, które pobiorą aplikację konferencyjną otrzymają jedną z publikacji Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Książki można będzie odbierać w czasie przerw w punkcie rejestracji na VI piętrze.

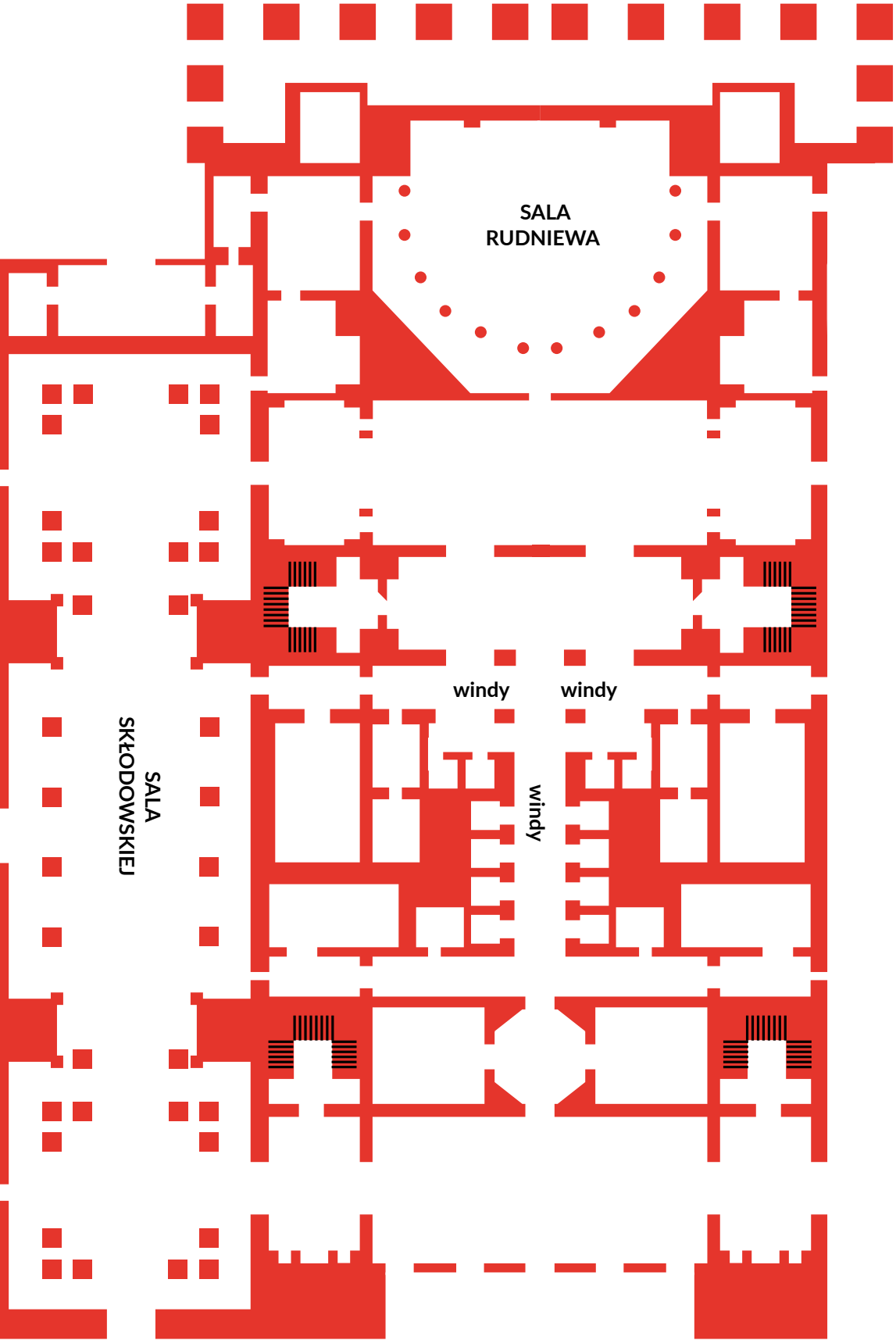
PROGRAM KONFERENCJI PONIEDZIAŁEK, 22 PAŹDZIERNIKA

8.00-9.30	Rejestracja uczestników			
9.30-11.00	Sesja inauguracyjna			
	Powitania organizatorów i patronów honorowych konferencji			
	Czy polski wymiar sprawiedliwości jest przyjazny dziecku? – <i>Bartosz Pilitowski</i>			
11.00-11.30	Przerwa na kawowę			
11.30-13.00	Sesja plenarna			
	Kary fizyczne wobec dzieci			
	Czy w Polsce wolno bić dzieci? – <i>dr Sylwia Spurek</i>			
	„Klaps to nie bicie, kiedy towarzyszy mu miłość” – o dyskursie obrońców kar fizycznych – <i>dr Paweł Tomanek</i>			
	Bić, czy nie bić? O edukacji rodziców na temat alternatyw dla kar fizycznych – <i>Renata Szredzińska</i>			
	Moderacja: prof. Ewa Jarosz			
13.00-14.00	Lunch			
14.00-15.30	Sesje równoległe			
	Sala Koncertowa	Sala Rudniewa	Sala Miłosza	Sala A
	Niechciane noworodki Skuteczność rozwiązań chroniących dzieci przed porzuceniem ze skutkiem śmiertelnym i dzieciobójstwem – <i>Urszula Kubicka-Kraszyńska</i> Sytuacja niemowląt pozbawionych opieki rodzicielskiej – <i>Dorota Polańska</i> Moderacja: Renata Szredzińska	Rozmowa to nie tylko słowa – jak rozmawiać z dzieckiem, które doświadczyło przemocy – <i>Magda Zawadzka, Agnieszka Dąbrowska</i>	Metodyka przesłuchiwanie dziecka – <i>Maria Keller-Hamela</i>	Ten trzeci. Dziecko jako świadek przemocy oraz świadkowie przemocy wobec dziecka – <i>Renata Durda</i> Sala B Depresja nastolatków jako konsekwencja przemocowych doświadczeń – <i>dr Konrad Ambroziak</i>
15.30-16.00	Przerwa na kawowę			
16.00-17.30	Sesje równoległe			
	Sala Koncertowa	Sala Rudniewa	Sala Miłosza	Sala A
	Kompleksowa pomoc dzieciom pokrzywdzonym przestępstwem Pomoc krzywdzonym dzieciom pod jednym dachem – <i>dr Monika Sajkowska, Beata Wojtkowska, Anna Tuszyńska, Anna Lechowska, Aurelia Jankowska</i> Interdyscyplinarna pomoc dziecku i rodzinie – <i>Justyna Podlewska, Monika Olejnik, dr. n. med. Piotr Hartmann, Agata Piotrowska, Alicja Budzyńska</i> Moderacja: Marta Skierkowska	Międzynarodowe uprowadzenia dzieci – <i>Eva Kerpel, Węgry</i> Moderacja: Agnieszka Krawczak-Chmielecka	Problem szkodliwych treści i nadużywania internetu przez dzieci Kontakt dzieci z pornografią – Co wiemy o problemie? Jak porno szkodzi dzieciom? Co możemy zrobić? – <i>Joanna Włodarczyk, Agnieszka Nawarenko, Ewa Dziemidowicz</i> „Palić, wciągać, łykać, pić” – co dzieci znajdują na YouTube? Jak możemy interweniować? – <i>Łukasz Wojtasik, Agnieszka Kwaśniewska-Sadkowska, Marta Wojtas</i> Moderacja: Maciej Kępka	Praca z ciałem w sytuacji traumy. Korzyści i wyzwania z punktu widzenia psychoterapii tańcem i ruchem – <i>Anna Olejnik</i> Sala B Gdy trudno być rodzicem – o przeciwdziałaniu biciu dzieci – <i>Justyna Wichot, Magda Winiarska-Smoczyńska</i>
17.45-19.20	Sala Koncertowa			
	Projekcja filmu „Niemiłość” – komentarz: <i>Jolanta Zmarzlik</i>			

PROGRAM KONFERENCJI WTOREK, 23 PAŹDZIERNIKA

9.30-11.00 Sesja plenarna				
O konsekwencjach doświadczeń przemocy i wykorzystywania seksualnego w dzieciństwie – dr Krzysztof Szwajca				
Trudna pomoc – o wyzwaniach i dylematach terapeutów – prof. Bogdan de Barbaro				
Moderacja: Maria Keller-Hamela				
11.00-11.30 Przerwa na kawowę				
11.30-13.00 Sesje równoległe				
Sala Koncertowa		Sala Rudniewa		Sala A
Wymiar sprawiedliwości przyjazny dziecku – dobre praktyki w sprawach karnych – Alicja Budzyńska, Paulina Wnukiewicz, Monika Horna-Cieślak, Monika Olejnik		Słowa leczą – 10 lat Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116111 Dziecięce dramaty – jak można pomóc przez telefon? – Joanna Klocek Jak rozpoznawać i reagować na kryzysy psychiczne młodych ludzi? – Lucyna Kicińska Czy dzieci wolą szukać pomocy u osób których nie znają? – Dominika Doleszczak		Efekt zamaskowanej współpracy rodziców z profesjonalistami i jej wpływ na bezpieczeństwo dziecka w rodzinie – Joanna Gorczowska
Moderacja: Justyna Suchecka		Moderacja: Tomasz Kwaśniewski		Sala B Narracja traumy – cel i forma fazy konfrontacji w pracy terapeutycznej z dzieckiem doświadczającym przemocy – Joanna Marszał-Kotas
13.00-14.00 Lunch				
14.00-15.30 Sesje równoległe				
Sala Koncertowa		Sala Rudniewa		Sala A
Seksualność dzieci i młodzieży – między paniką a uznaniem jej za kluczowy aspekt rozwoju – dr Krzysztof Szwajca		Dziecko w konflikcie okołorozwodowym Prawna ochrona interesu dziecka w procesie rozvodu rodziców – dr Grzegorz Wrona Fałszywe oskarżenia o wykorzystywanie seksualne dziecka – Teresa Jaśkiewicz, Ewa Wach Opieka naprzemienna: szanse i zagrożenia na podstawie doświadczeń innych krajów – Renata Szredzińska		Jak żyć po RODO? Perspektywa instytucji pomagającym dzieciom – Justyna Podlewska
Moderacja: Ewa Dziemidowicz		Moderacja: Krzysztof Sarzała		Sala B Cena przetrwania – jak rozpoznać i zrozumieć traumę rozwojową – Jagoda Latkowska

IV PIĘTRO

VI PIĘTRO

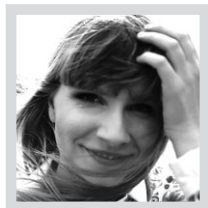
Konrad Ambroziak – doktor nauk humanistycznych w zakresie filozofii, terapeuta poznawczo-behawioralny, superwizor, terapeuta motywujący. Pracował z dorosłymi ofiarami przemocy, ich dziećmi i dziećmi krzywdzonymi w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej oraz w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Obecnie pomaga młodzieży i dorosłym z zaburzeniami nastroju, zaburzeniami lękowymi, zaburzeniami zachowania oraz zaburzeniami osobowości. Autor książki *Depresja nastolatków* i wielu artykułów dotyczących terapii poznawczo-behawioralnej, a także etyki.

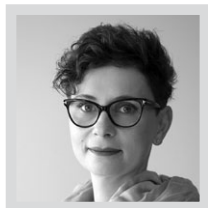
Bogdan de Barbaro – kierownik Katedry Psychiatrii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Collegium Medicum. Superwizor psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Członek Editorial Advisory Board czasopisma *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*. Były przewodniczący Sekcji Naukowej Psychoterapii i Sekcji Naukowej Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Zainteresowania naukowe: terapia rodzin i par, postpsychiatria, kulturowy kontekst psychiatrii.

Alicja Budzyńska – psycholog. Jest biegłym sądowym, wydaje opinie sądowo-psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci. Pracuje w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, gdzie zajmuje się diagnozą i terapią dzieci krzywdzonych oraz ich rodzin. Prowadzi szkolenia dla różnych grup profesjonalistów z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego. Posiada rekomendacje Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w zakresie diagnozy spraw rodzinnych i nieletnich oraz psychologicznej oceny zeznań świadków. Jest autorką poradnika dla profesjonalistów *Jak przesłuchiwać dziecko* i innych publikacji związanych z problematyką dziecka – ofiary przestępstwa.

Monika Horna-Cieślak – adwokat, członek Izby Adwokackiej w Warszawie. Ukończyła aplikację adwokacką przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Warszawie oraz z wyróżnieniem studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji UKSW w Warszawie. Prawnik i koordynatorka programu „Wymiar sprawiedliwości przyjazny dziecku” w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Autorka lub współautorka artykułów nt. udziału dziecka w procedurach prawnych. Udziela porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego i prawa karnego. Reprezentuje w postępowaniach karnych dzieci pokrzywdzone przestępstwem.

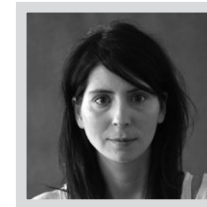
Agnieszka Dąbrowska – lekarz, specjalista psychiatra, specjalista psychiatra dzieci i młodzieży, absolwentka Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Certyfikowany psychoterapeuta psychoanalityczny. Pracowała w II Klinice Psychiatrii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, a następnie w Oddziale Dziennym dla Dzieci i Młodzieży i całodobowym Oddziale dla Młodzieży Mazowieckiego Centrum Neuropsychiatrii. Od kilku lat w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę zajmuje się leczeniem dzieci i młodzieży krzywdzonych lub wykorzystywanych seksualnie.

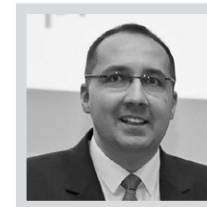
Dominika Doleszczak – psycholog, socjoterapeutka, absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła kurs terapii poznawczo-behawioralnej dzieci i młodzieży w Centrum CBT oraz studium socjoterapii w Mazowieckim Centrum Psychodynamicznym. W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę pracuje od sześciu lat w Programie Pomocy Tele-fonicznej, udzielając konsultacji telefonicznych i online w Telefonie Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 oraz Telefonie dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci 800 100 100. Pracuje również w szkole podstawowej na Mokotowie.

Renata Durda – kierowniczka Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, placówki Instytutu Psychologii Zdrowia PTP. Certyfikowana specjalistka i superwizorka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Redaktorka naczelna dwumiesięcznika *Niebieska Linia*, poświęconego problematyce przemocy w rodzinie (www.pismo.niebieskalinia.pl). Ekspertka w pracach legislacyjnych nad zmianami aktów prawnych z zakresu pomocy ofiarom przestępstw oraz międzynarodowych projektach badawczych z tego obszaru. Autorka wielu publikacji dotyczących problematyki przemocy w rodzinie. Prelegentka na licznych konferencjach, szkoleniach i sympozjach. Członkini Zespołu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy ministrze pracy i polityki społecznej (trzecia kadencja).

Ewa Dziemidowicz – terapeutka psychologii procesu, ekspertka ds. bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w internecie. Prowadzi szkolenia i warsztaty w zakresie bezpieczeństwa online, dotyczące m.in. cyberprzemocy, sekstingu, problemu uwodzenia w sieci oraz uzależnień od nowych technologii. Pracuje z dziećmi, młodzieżą i rodzicami w Poradni Dziecko w Sieci Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Autorka i współautorka programów szkoleniowych dla profesjonalistów oraz scenariuszy zajęć edukacyjnych dla młodzieży.

Piotr Hartmann – lekarz, specjalista pediatra. Absolwent Akademii Medycznej w Warszawie (obecnie Warszawski Uniwersytet Medyczny). Od 2004 roku pracuje na Klinicznym Oddziale Pediatrycznym Szpitala Bielańskiego w Warszawie. W latach 2004–2013 pracował jako asystent naukowo dydaktyczny, a w latach 2013–2018 jako wykładowca w Klinice Pediatryi Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. W latach 2005–2010 był lekarzem w Ośrodku dla Cudzoziemców. Prowadzi indywidualną praktykę lekarską. Od 2008 roku jest prezesem Fundacji Rozwoju Pediatryi. Od 2011 roku pełni funkcję Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy. Od 2007 roku jest Członkiem Zarządu, a od 2011 roku Sekretarzem Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego. Jest również członkiem polskich i zagranicznych towarzystw naukowych. Od początku swojej pracy zawodowej zajmuje się tematyką tzw. pediatryi społecznej. Prowadził badania nad przyczynami nadużywania alkoholu oraz leków przez dzieci i młodzież. Aktywnie działa w obszarze przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci i przemocy w rodzinie, prowadząc wykłady, kursy, seminaria, a także publikując artykuły kierowane do personelu medycznego. Współpracuje z organizacjami, które zajmują się tymi tematami (m.in. wraz z innymi autorami z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie opracował algorytmy postępowania w przypadku podejrzenia przemocy wobec dziecka w rodzinie). Od kwietnia 2018 roku jest lekarzem w Centrum Pomocy Dzieciom Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę w Warszawie.

Łukasz Jagieło – psycholog, absolwent Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego. Terapeuta w Fundacji JiM, pracuje z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i z niepełnosprawnością intelektualną. Prowadzi zajęcia z edukacji seksualnej w Gimnazjum JiM. Aktualnie poszerza wiedzę w zakresie psychoterapii poznawczo-behawioralnej dzieci i młodzieży w Centrum Terapii Poznawczo-Behawioralnej.

Aurelia Jankowska – pedagog, socjoterapeuta. Wieloletni praktyk związany z oświatą. Osiem lat pracowała w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Starogardzie Gdańskim. Od września 2017 roku koordynatorka Centrum Pomocy Dzieciom Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę w Starogardzie Gdańskim.

Joanna Gorczowska – pedagog społeczny, praktyk systemowy z dyplomem kliniki Tavistock w Londynie, brytyjski ekspert sądowy w sprawach o ustalenie opieki nad dziećmi. Posiada trzynastoletnie doświadczenie pracy w brytyjskich służbach społecznych jako diagnostyczny pracownik socjalny, pracujący z rodzicami biologicznymi, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, oraz długoletnie doświadczenie pracy w zespołach oceny i wspierania rodzin zastępczych w Wielkiej Brytanii. Od pięciu lat pracuje jako ekspert sądowy, tzw. niezależny pracownik socjalny (*independent social worker*), wspierając brytyjskie służby i sądy rodzinne w: systemowej diagnozie kompetencji rodzicielskich, również polskich rodziców, których dzieci nakazem sądu zostały umieszczone w pieczy zastępczej; przygotowywaniu specjalistycznych ocen (*special guardianship order*) potencjalnych opiekunów zastępczych dla polskich dzieci na potrzeby sądów rodzinnych w Wielkiej Brytanii; wspieraniu transferu dzieci do Polski do rodzin spokrewnionych, które nakazem sądu zostały przyznane opiekunom spokrewnionym. Autorka publikacji: Jak zostać opiekunem zastępczym. Model brytyjski – spojrzenie praktyka (*Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*, 03/2013), Współpraca wielodyscyplinarna jako kluczowy element pracy z dzieckiem i rodziną. Model brytyjski (*Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*, 06/2013), Znaczenie diagnozy, szkoleń i systemu wsparcia opiekunów w utrzymaniu stabilności pieczy zastępczej (*Kwartalnik Pedagogiczny*, nr 3, 2012).

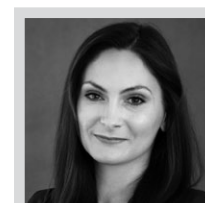
Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska – psycholog sądowy, wieloletni kierownik Zakładu Psychologii Sądowej Instytutu Ekspertyz Sądowych. Członek Rady Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, członek Komisji ds. Rekomendacji dla Biegłych Sądowych PTP, wykładowca Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych oraz Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Autorka i współautorka kilkudziesięciu publikacji z zakresu psychologii sądowej, w tym dotyczących problematyki małoletnich ofiar przestępstw seksualnych oraz zeznań pokrzywdzonych.

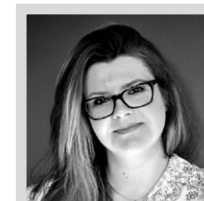
Maria Keller-Hamela – psycholog, absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, wiceprezesa Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Posiada certyfikat PARPA specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ekspert Międzynarodowego Stowarzyszenia na rzecz Przeciwdziałania Krzywdzeniu i Zaniedbywaniu Dzieci ISPCAN. Jest wykładowcą na podyplomowych studiach z psychologii sądowej na Uniwersytecie Warszawskim.

Eva Kerpel – ekonomistka, trenerka, mediatorka międzynarodowa, coach. Pracowała jako analityczka makroekonomiczna dla Węgierskiej Akademii Nauk, ośrodka analitycznego tygodnika *The Economist* (The Economist Intelligence Unit), firmy konsultingowej Oxford Analytica oraz OECD. Jako specjalista w dziedzinie ochrony dzieci pracowała dla fundacji Kék Vonal, Eszter i Hintalovon na Węgrzech; była również członkinią zarządu organizacji Child Helpline International i Missing Children Europe. Jako węgierska mediatorka, członkini sieci Cross-border Family Mediators, specjalizuje się w sprawach dotyczących uprowadzeń dzieci. Pracuje także jako coach z rodzicami zaangażowanymi w spory międzynarodowe.

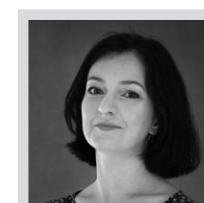
Lucyna Kicińska – absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła roczny kurs prowadzenia warsztatów i treningów w oparciu o proces grupowy oraz Studium Terapii Narracyjnej (afiliacja Centre for Narrative Practice w Manchesterze). Od 12 lat współpracuje z organizacjami pozarządowymi specjalizującymi się w świadczeniu pomocy telefonicznej i online. Szkoli profesjonalistów z zakresu świadczenia pomocy przez telefon i online, jest autorką narzędzi edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Od 2009 roku związana z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę, gdzie odpowiada m.in. za działanie Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 oraz Telefonu dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci 800 100 100.

Joanna Kłoczek – psycholog, seksuolog, absolwentka Uniwersytetu SWPS. W trakcie czteroipółletniego szkolenia z psychoterapii poznawczo-behawioralnej z elementami terapii psychodynamicznej. W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę zajmuje się diagnozą dzieci, psychoterapią dzieci i dorosłych oraz świadczeniem pomocy telefonicznej i online. Biegły sądowy, wydaje opinie sądowo-psychologiczne. Szkoli profesjonalistów z zakresu świadczenia pomocy dzieciom krzywdzonym, jest autorką narzędzi edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

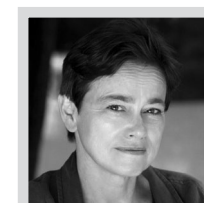
Katarzyna Kowalska – psycholog, psychoterapeuta w trakcie czteroletniego, specjalistycznego szkolenia z zakresu psychoterapii poznawczo-behawioralnej na Uniwersytecie SWPS w Warszawie. Związana z Fundacją JiM w Łodzi oraz Pabianickim Centrum Psychiatrycznym, gdzie odbywa staż kliniczny i przyjmuje pacjentów z różnego rodzaju problemami.

Urszula Kubicka-Kraszyńska – socjolożka, absolwentka Szkoły Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Zainteresowania badawcze dotyczą opieki okołoporodowej, praw pacjenta i praw dziecka. Większość swojego życia zawodowego związana z organizacjami pozarządowymi. W latach 2002–2011 pracowała w Fundacji Rodzic po Ludzku, gdzie zajmowała się ochroną oraz rzecznictwem praw kobiet i praw pacjenta. Od 2017 roku pracuje w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, gdzie odpowiada za organizację projektów edukacyjnych dla rodziców i profesjonalistów oraz studium dla psychologów, psychoterapeutów i psychiatrów „Depresja w okresie okołoporodowym – praca terapeutyczna z kobietą i jej rodziną”.

Agnieszka Kwaśniewska-Sadkowska – radca prawny, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Członkini zarządu Stowarzyszenia Interwencji Prawnej i Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, współprzewodnicząca Komisji Dialogu Społecznego ds. Poradnictwa Specjalistycznego przy Urzędzie M. St. Warszawy. Mediatorka, trenerka (w sprawach prawa i mediacji), koordynatorka projektów, współpracująca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się prawami dziecka. Współautorka publikacji o tematyce praw dziecka i pieczy zastępczej.

Jagoda Łatkowska – magister prawa, psychoterapeutka i edukatorka. Ukończyła studia podyplomowe na Wydziale Pedagogiki UW oraz liczne szkolenia z zakresu psychoterapii, m.in. pięcioletni Kurs Psychoterapii pod kier. prof. Bogdana de Barbaro. Superwizorka treningu psychologicznego (rekomendacje Polskiego Towarzystwa Psychologicznego). Od 30 lat zajmuje się edukacją i psychologią praktyczną. Współpracuje z Wydawnictwem Czarna Owca jako redaktorka publikacji o tematyce psychologicznej.

Anna Lechowska – prezeska Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży SZANSA, autorka i realizatorka projektów edukacyjnych oraz publikacji dotyczących ochrony dzieci przed przemocą. Prowadzi szkolenia dla grup zawodowych z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego i ochrony dzieci przed przemocą. Certyfikowana specjalistka i superwizorka z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Doradca Rzecznika Praw Dziecka, członek Rady Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Od 2018 roku prowadzi Centrum Pomocy Dzieciom w Głogowie.

Joanna Marszał-Kotas – psycholog, certyfikowana psychoterapeutka Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, certyfikowana psychoterapeutka systemowa, absolwentka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Ukończyła całonocowe szkolenie psychoterapeutyczne oraz Studium Terapii Narracyjnej i Studium Analizy Transakcyjnej. W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę zajmuje się diagnozą dzieci oraz psychoterapią dzieci i dorosłych. Posiada uprawnienia do prowadzenia Krótkoterminowej Terapii Eklektycznej PTSD, BEPP. Autorka scenariuszy zajęć profilaktycznych dla dzieci z zakresu zapobiegania przemocy i wykorzystywaniu seksualnemu. Prowadzi grupy rozwojowo-edukacyjne i terapeutyczne. Wydaje opinie sądowo-psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci. Prowadzi szkolenia dla profesjonalistów z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego.

Agnieszka Nawarenko – psychoterapeuta, ukończyła Studium Psychoterapii w Laboratorium Psychoedukacji. Absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, Studium Pomocy Psychologicznej i Interwencji Kryzysowej Instytutu Psychologii Zdrowia. Od 2007 roku zawodowo związana z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę. Obecnie jest koordynatorką Poradni „Dziecko w Sieci”. Prowadzi szkolenia dotyczące bezpieczeństwa dzieci i młodzieży online. Jest autorką scenariuszy zajęć w tym obszarze.

Monika Olejnik – sędzia orzekająca w II Wydziale Karnym Sądu Rejonowego w Zielonej Górze. Specjalizuje się w przesłuchiowaniu małoletnich ofiar przestępstw i pokrzywdzonych przestępstwem zgwałcenia. Członek Zielonogórskiego Zespołu Interdyscyplinarnego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Trener z wieloletnim doświadczeniem z zakresu autorskich szkoleń dotyczących problematyki przemocy w rodzinie, ze szczególnych uwzględnieniem procedur pomocy dziecku krzywdzonemu.

Bartosz Pilitowski – socjolog, założyciel i prezes Fundacji Court Watch Polska. Pomysłodawca i lider największego na świecie programu obserwacji rozpraw sądowych „Obywatelskiego Monitoringu Sądów”. Otrzymał Nagrodę Polskiej Rady Biznesu w kategorii „Działalność Społeczna”, a jego Fundacja została wyróżniona w 2016 roku nagrodą Prezydenta RP „Dla dobra wspólnego”. Współpracował z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE oraz zasiadał w Radzie Społecznej ds. Wdrażania Strategii Modernizacji Przestrzeni Sprawiedliwości przy Ministrze Sprawiedliwości.

Agata Piotrowska – socjolog. Od 2007 roku Kierownik Działu Pomocy Specjalistycznej w Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy i od 2012 roku zastępca przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy. W latach 1999–2006 pełniła funkcję kierownika Domu Hostelowego dla osób po leczeniu resocjalizacyjnym i ofiar przemocy. Autor i współautor programów badawczych, m.in. „Ewaluacja lokalnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”, „Szybka ocena i reakcja”. Autor oraz realizator projektów przedakcesyjnych i akcesyjnych z obszaru problemów społecznych.

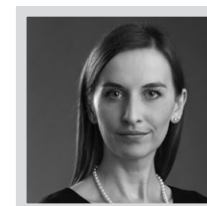
Justyna Podlewska – prawnik. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji oraz Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych na Uniwersytecie Warszawskim. Członek Zespołu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ministrze Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Posiada certyfikat specjalisty w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, wydany przez Instytut Psychologii Zdrowia PTP. Członek zespołu interdyscyplinarnego dzielnicy Targówek m.st. Warszawy. Prawnica w punkcie informacyjno-konsultacyjnym dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy.

Dorota Polańska – psycholog dziecięcy, absolwentka Wydziału Psychologii UW. Ukończyła Studia Podyplomowe z Organizacji Pomocy Społecznej. Od 20 lat zajmuje się problematyką dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej oraz rodzicielstwa adopcyjnego i zastępczego. W latach 1997–2005 psycholog i zastępca dyrektora w Katolickim Ośrodku Adopcyjnym w Warszawie. Od 2005 roku dyrektor Interwencyjnego Ośrodka Preadopcyjnego w Otwocku, który zajmuje się opieką, diagnozą i stymulacją rozwoju noworodków oraz niemowląt pozbawionych opieki rodzicielskiej. Koordynator Punktu Diagnostyczno-Konsultacyjnego „FASada” zajmującego się diagnozą i pomocą dla dzieci z FASD.

Monika Sajkowska – doktorka socjologii, prezeska Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. W latach 1991–2008 była adiunktką w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka oraz współautorka badań i publikacji na temat problemu krzywdzenia dzieci. Autorka publikacji naukowych i popularnonaukowych dotyczących problemu krzywdzenia dzieci. Członkini rad społecznych Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka.

Sylwia Spurek – doktorka nauk prawnych, radczyni prawna, legislatorka. W latach 2002–2005 prawniczka w Sekretariacie Pełnomocniczki Rządu ds. Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn, gdzie uczestniczyła w pracach nad rządowym projektem pierwszej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Do 2014 roku radczyni Prezesa Rady Ministrów w Departamencie Prawnym KPRM, następnie wiceszefowa Biura Pełnomocniczki Rządu do Spraw Równego Traktowania. Od 2015 roku Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich ds. równego traktowania. Certyfikowana specjalistka w zakresie pomocy ofiarom przemocy („Niebieska Linia” IPZ PTP). Autorka kilkudziesięciu publikacji dotyczących problemu przemocy w rodzinie.

Renata Szredzińska – socjolożka, neofilolożka, absolwentka Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie oraz Wydziału Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego, a także podyplomowego studium „Komunikacja społeczna i media” w Polskiej Akademii Nauk oraz Szkoły Trenerów House of Skills. Członkini Zarządu Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, koordynatorka programu „Dobry Rodzic – Dobry Start. Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci”. W FDDS koordynuje również Politykę Ochrony Dzieci. Jest członkinią grupy roboczej ds. wspierania rodziny przy europejskiej organizacji Eurochild.

Krzysztof Sz wajca – doktor nauk medycznych, psychiatra, psychoterapeuta, superwizor psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, specjalista terapii środowiskowej. Pracownik Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży UJ CM i Oddziału Klinicznego Psychiatrii Dorosłych Dzieci i Młodzieży Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, gdzie kieruje Zespołem Hospitalizacji Domowej. Jest współautorem lub autorem około 50 publikacji naukowych i ponad 200 wystąpień zjazdowych. Prowadzi kilkanaście grup superwizyjnych i superwizje indywidualne, kierował kilkoma ośrodkami psychoterapeutycznymi, obecnie tworzy Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Wieliczce. Przewodniczący Zarządu Krakowskiej Fundacji Psychoterapii i Rozwoju „Dom Terapii”.

Paweł Tomanek – socjolog i antropolog kultury, adiunkt w Katedrze Metod Badania Kultury Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych UW. W 2010 roku obronił na Uniwersytecie Jagiellońskim pracę doktorską pt. *Rola ekspertyzy w praktyce rodzicielskiej*. Obecnie bada proces kulturowy i instytucjonalny, który doprowadził do uznania przemocy wobec dzieci za problem społeczny i wprowadzenia w Polsce zakazu stosowania kar fizycznych.

Anna Tuszyńska – pedagożka. Dyrektorka Centrum Pomocy Dzieciom Stowarzyszenia Klanza w Białymstoku. Od 11 lat koordynuje pracę zespołu terapeutycznego udzielającego pomocy dzieciom i młodzieży w woj. podlaskim, trenerka szkoleń z zakresu pomocy dziecku krzywdzonemu. W 2017 roku Laureatka Nagrody im. Aliny Margolis-Edelman za wybitne osiągnięcia w pomocy dzieciom. Odznaczona przez Prezydenta RP Brązowym Krzyżem Zasługi w 2017 roku.

Ewa Wach – biegły psycholog. Specjalizuje się m.in. w opracowywaniu ekspertyz w sprawach wykorzystania seksualnego, dotyczących zarówno ofiar, jak i sprawców. Prowadzi szkolenia dla prawników w ramach Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych oraz Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Posiada rekomendacje PTP w zakresie problematyki związanej z procesem karnym i cywilnym. Autorka licznych publikacji z zakresu problematyki psychologii sądowej.

Justyna Wichot – psycholog, trener, absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego, w trakcie pięcioletniego kursu psychoterapii ze szczególnym uwzględnieniem terapii rodzin. W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę prowadzi warsztaty umiejętności rodzicielskich, konsultacje wychowawcze i wsparcie psychologiczne.

Magda Smoczyńska-Winiarska – absolwentka Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej, studiów podyplomowych z Diagnostyki klinicznej dziecka i jego rodziny na Uniwersytecie Warszawskim oraz Szkoły Psychoterapii Dzieci i Młodzieży przy Ośrodku Regeneracja. Odbiła całościowe szkolenie w Krakowskiej Katedrze Psychiatrii. W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę prowadzi terapię dzieci w wieku przedszkolnym, diagnozę dzieci (0-6) oraz konsultacje z rodzicami w zakresie trudności wychowawczych i emocjonalnych.

Joanna Włodarczyk – socjolożka, absolwentka Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę pracuje od dziewięciu lat, obecnie jako koordynatorka Działu Badawczego. Zrealizowała wiele badań z obszaru przemocy wobec dzieci oraz kontaktu dzieci i młodzieży ze szkodliwymi treściami w internecie. Prowadzi sekretariat redakcji czasopisma naukowego *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*. Jest autorką wielu publikacji dotyczących problematyki krzywdzenia dzieci.

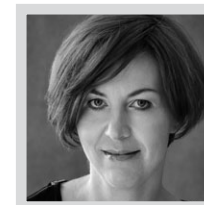
Paulina Wnukiewicz – absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, psychoterapeutka, seksuolog. Uczestniczy w przesłuchaniach w charakterze biegłej. Zajmuje się diagnozą dzieci krzywdzonych i ich rodzin. Na zlecenie wymiaru sprawiedliwości wydaje opinie w sprawach wykorzystania seksualnego małoletnich. Uczestniczyła w licznych specjalistycznych szkoleniach z zakresu psychoterapii oraz opiniowania sądowo-psychologicznego, w kraju i za granicą.

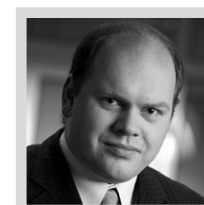
Marta Wojtas – psycholożka, trenerka, absolwentka Uniwersytetu Łódzkiego i Studium Komunikacji Międzykulturowej Uniwersytetu w Tampere w Finlandii. Zajmowała się pomocą psychologiczną i interwencją na rzecz dzieci – ofiar przestępstw. Od 2007 roku związana zawodowo z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę. Zajmuje się problemem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży online, świadcząc pomoc psychologiczną dzieciom, młodzieży i dorosłym, realizując działania profilaktyczne, szkoląc profesjonalistów z Polski i zagranicą.

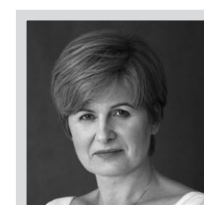
Łukasz Wojtasik – absolwent profilaktyki społecznej i resocjalizacji na Uniwersytecie Warszawskim. Od 1997 roku pracuje w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę (członek zarządu). Autor licznych kampanii społecznych i projektów edukacyjnych poświęconych tematyce bezpieczeństwa dzieci online – w tym kampanii „Nigdy nie wiadomo, kto jest po drugiej stronie” (2004), projektu „Sieciaki” (2005), ogólnopolskich działań na rzecz zapobiegania cyberprzemocy – „Stop Cyberprzemocy” (2008). Jeden z inicjatorów europejskiego programu Safer Internet w Polsce.

Beata Wojtkowska – Koordynatorka Centrum Pomocy Dzieciom w Warszawie oraz Programu Dzieci Uchodźców. Absolwentka Wydziału Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Stosunków Międzynarodowych Collegium Civitas. W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę koordynatorka Programu Dzieci Uchodźców oraz Centrum Pomocy Dzieciom im. Ireny Kornatowskiej.

Grzegorz Wrona – doktor nauk prawnych, adwokat, certyfikowany specjalista i supervisor z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, konsultant Warszawskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Magda Zawadzka – psycholog, absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego. Certyfikowany specjalista i supervisor w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz pomocy ofiarom przemocy w rodzinie Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego i certyfikowany specjalista w zakresie profilaktyki uzależnień Towarzystwa Psychoprofilaktycznego. Odbiła wiele specjalistycznych szkoleń z zakresu diagnozy i terapii dzieci krzywdzonych lub wykorzystywanych seksualnie. Od 18 lat związana z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę. Pracuje w charakterze diagnosty, terapeuty, edukatora, konsultanta i supervisora. Jednocześnie, bazując na wieloletnim doświadczeniu w pracy w placówkach ochrony zdrowia, od ponad 20 lat zajmuje się pracą kliniczną. Wykładowca Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Jolanta Zmarzlik – absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego. Specjalistka ds. ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Zajmuje się diagnozą oraz terapią dzieci, młodzieży i dorosłych. Wydaje opinie psychologiczno-sądowe i prowadzi szkolenia z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego. Posiada certyfikat PARPA specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i certyfikat supervisora ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Instytutu Psychologii Zdrowia „Niebieska Linia”. Jest wykładowcą w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie.

ABSTRAKTY WYSTĄPIEŃ

Sesja inauguracyjna, godz. 9.30–11.00, Sala Koncertowa

Czy polski wymiar sprawiedliwości jest przyjazny dziecku? – Bartosz Pilitowski, Court Watch Polska

Najmłodszy użytkownik wymiaru sprawiedliwości nigdy nie trafiają do sądu na własne życzenie. Dlatego sąd powinien być dla nich miejscem szczególnie przyjaznym, szanować ich godność, prawa i wyjątkowe potrzeby oraz podejmować decyzje nie tylko uwzględniające dobro dziecka, ale także pomagające to dobro osiągnąć.

Jak sądy wywiązują się na różnych płaszczyznach ze swoich zobowiązań względem dzieci? Jakie są zagrożenia realizacji idei wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dziecku? Gdzie leżą przyczyny problemów? Jakie są przykłady dobrych praktyk? Prelegent postara się odpowiedzieć na te pytania na podstawie wieloletnich badań i obserwacji, które prowadzi w kierowanej przez siebie Fundacji Court Watch Polska.

Sesja plenarna, godz. 11.30–13.00, Sala Koncertowa

KARY FIZYCZNE WOBEC DZIECI

Czy w Polsce wolno bić dzieci? – dr Sylwia Spurek, Zastępczyni RPO

Przy okazji dużej nowelizacji w 2010 roku ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadzono do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego przepis art. 96¹. Towarzyszyły temu dyskusje, a projekt nowelizacji w tym zakresie Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wzbudził wiele kontrowersji. Zgodnie z tym przepisem osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych. Choć ten zakaz wynikał z ratyfikowanej przez Polskę Konwencji o prawach dziecka, a zdaniem części doktryny – także z Konstytucji, norma prawna określona w tym przepisie z pewnością wyeliminowała określone wątpliwości dotyczące relacji rodzic–dziecko. Jakie skutki prawne i społeczne wywołało wprowadzenie tego przepisu? Czy i w jaki sposób – na gruncie prawa karnego oraz cywilnego – rodzice mogą być karani za jego naruszenie? Czy sąd opiekuńczy może ingerować w wykonywanie władzy rodzicielskiej, gdy rodzic nie respektuje normy określonej w art. 96¹ krio?

„Klaps to nie bicie, kiedy towarzyszy mu miłość”: o dyskursie obrońców kar fizycznych – dr Paweł Tomanek, Uniwersytet Warszawski

Kiedy w polskiej sferze publicznej zaczęły pojawiać się postulaty wprowadzenia zakazu kar fizycznych, wywołało to żywiołową reakcję „obrońców klapsa” – przede wszystkim prawniczych polityków, publicystów i aktywistów. Odwoływali się oni do wizji rodziny jako naturalnej wspólnoty, w której funkcjonowanie państwo nie powinno nadmiernie ingerować, i postulowali „zdroworozsądkowe” podejście do wychowania, dopuszczające przemoc jako niezbędne narzędzie wychowawcze. W wystąpieniu zostaną zaprezentowane główne cechy dyskursu obrońców kar fizycznych lub przeciwników ich zakazu oraz stosowanych przez nich zabiegów definicyjnych i retorycznych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona czterem spośród nich: przeddefiniowywaniu pojęć przemocy i bicia, aby wykluczyć kary fizyczne z ich zakresu, negowaniu szkodliwości tych kar na podstawie własnego doświadczenia, hiperbolizacji negatywnych skutków „wychowania bezklapsowego” i formułowaniu czarnych scenariuszy przewidujących nadużywanie zakazu przez dzieci, urzędników i innych dorosłych.

Bić, czy nie bić? O edukacji rodziców na temat alternatyw dla kar fizycznych – Renata Szredzińska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Pomimo obowiązywania od ponad 8 lat ustawowego zakazu stosowania kar fizycznych wobec dzieci, nadal ¼ rodziców przyznaje się do bicia swoich dzieci. Większość z nich twierdzi jednak, że stosuje kary nie dlatego, że uznaje je za słuszne, ale z besilności, zmęczenia, utraty kontroli nad własnymi emocjami, nieznajomości innych metod dyscyplinowania dziecka.

Podczas wystąpienia zostanie zaprezentowana kampania Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę “Potrafie się zatrzymać”, której celem jest dostarczeniem rodzicom wiedzy, jak mogą zapanować nad nerwami w trudnych sytuacjach i jakie metody mogą stosować, by zachęcić dziecko do współpracy”.

Kampanię przygotowano w ramach projektu Daphne “From policy to reality – shifting attitudes and practices from corporal punishment to safeguarding children”.

Sesje równoległe

Sesja referatowa, godz. 14.00–15.30, Sala Koncertowa

NIECHCIANE NOWORODKI

Skuteczność rozwiązań chroniących dzieci przed porzuceniem ze skutkiem śmiertelnym i dzieciobójstwem – Urszula Kubicka-Kraszyńska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

W ostatnich latach toczy się debata publiczna o możliwych prawnych rozwiązaniach legalnego anonimowego porzucenia dziecka, często sprowadzana do sporu zwolenników i przeciwników okien życia. Tymczasem zagadnienie, w jaki sposób skutecznie chronić dzieci przed porzuceniem ze skutkiem śmiertelnym, jest dużo bardziej skomplikowane i wydaje się, że – jak dotąd – nie znaleziono jednoznacznie korzystnego rozwiązania. Obecnie na świecie funkcjonują trzy strategie zapobiegania zjawisku dzieciobójstwa i porzucenia dziecka: poród anonimowy, punkty „bezpieczna przystań” oraz okna życia. W wystąpieniu zostaną omówione główne argumenty w debacie o skuteczności tych środków, różnice między tymi rozwiązaniami oraz ich prawne i etyczne aspekty, przede wszystkim w kontekście szukania równowagi między prawem matki biologicznej do zachowania anonimowości a prawem dziecka do poznania swojego pochodzenia. Analiza została oparta na piśmiennictwie, raportach oraz dostępnych danych i informacjach o działalności okien życia.

Sytuacja niemowląt pozbawionych opieki rodzicielskiej – Dorota Polańska, Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny Fundacji Rodzin Adopcyjnych

Artykuł 7 Konwencji o prawach dziecka ONZ stwierdza jednoznacznie, że każde dziecko ma prawo do poznania swoich rodziców i pozostawania pod ich opieką. W przypadku dziecka osieroconego, pozostawionego lub porzuconego prawo to staje się niemożliwe do wykonania.

Najbardziej zagrożone sieroctwem społecznym są niemowlęta i małe dzieci do 3 lat, ponieważ dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej w pierwszych latach życia jest szczególnie narażone w przyszłości na trudności w funkcjonowaniu emocjonalnym i społecznym.

Dokładne określenie przyczyn i konsekwencji separacji dziecka od rodziny jest niezwykle trudne, jednak po osiemnastu latach działania IOP w Otwocku można podsumować część naszych doświadczeń i obserwacji.

- Odrzucenie, pozostawienie czy porzucenie dziecka przez matkę następuje podświadomie już w okresie ciąży, a przejawia się wyparciem stanu odmiennego i niezmiennym trybem życia, co w konsekwencji prowadzi do urodzeń przedwczesnych i zaburzeń stanu zdrowia oraz rozwoju psychoruchowego dziecka;
- Separacja dziecka od rodziców, a szczególnie od matki wiąże się zawsze z zaburzeniami emocjonalnymi u dziecka, które w bardzo krótkim czasie doprowadzają do rozwoju zaburzeń więzi, jak również z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego;
- Trudno jest wyodrębnić główny powód, dla którego matki oddają dzieci do adopcji – ale jest to zawsze skorelowane z samotnością matki w swoim najbliższym środowisku;
- Pozostawienie dziecka w szpitalu po urodzeniu, tzw. zgoda blankietowa – mimo wyraźnej dezaprobaty społecznej jest jednak wyrazem krytycyzmu matki do własnej osoby i sytuacji oraz troski o dziecko. W konsekwencji dzieci matek świadomie zrzekających się swojej władzy rodzicielskiej przebywają stosunkowo krótko poza rodziną (w IOP);

- Sądy umieszczają dzieci w Ośrodku z przyczyn leżących po stronie rodziców jak uzależnienia, choroby psychiczne i upośledzenie, widoczne trudności w funkcjonowaniu społecznym – które współwystępują z przyczynami natury socjalnej i bytowej;
- Rodzice, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej, bardzo rzadko aktywnie walczą o odzyskanie dziecka i nie współpracują w celu jego reintegracji do rodziny, najczęściej nie odwiedzają dzieci i nie interesują się ich losem. Dzieci te są poza rodziną bardzo długo i dochodzi u nich – oprócz traumatycznych doświadczeń w środowisku rodzinnym – do depriwacji rozwoju z powodu braku matki.

Sesja referatowa, godz. 14.00–15.30, Sala Rudniewa

Rozmowa to nie tylko słowa – jak rozmawiać z dzieckiem, które doświadczyło przemocy – Magda Zawadzka, Agnieszka Dąbrowska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Jak rozmawiać z dzieckiem po przebytej traumie związanej z doświadczeniem przemocy? To sytuacja, w której znaleźć się może każdy, kto w swojej pracy zawodowej ma kontakt z dziećmi. Rozmowa może odbywać się w ramach zaplanowanej diagnozy, terapii lub procedury prawnej. Może też być sytuacją nieplanowaną, kiedy to dziecko inicjuje kontakt z osobą dorosłą, którą obdarzy zaufaniem, lub dorosły zwróci uwagę na nienormalne zachowanie dziecka. Jak pomóc dziecku opowiedzieć o tym, co przeżyło, jak zrozumieć jego przekaz, który nie zawsze jest przekazem werbalnym? Z praktyki pracy z dziećmi, które doświadczyły przemocy, wiadomo, że często pierwszym sygnałem płynącym od dziecka nie jest przekaz werbalny, lecz objaw, często będący konsekwencją tego, co rozgrywa się w psychice dziecka na poziomie nieświadomym. Tym objawem może być np. lęk, agresja, wycofanie, ale też zachowanie nieswoiste, niezrozumiałe, niejednokrotnie trudne zarówno dla samego dziecka, jak i jego otoczenia. Te kwestie będą przedmiotem proponowanego warsztatu, który poprowadzą współpracujący ze sobą na co dzień psycholog i psychiatra z wieloletnim doświadczeniem w pracy z dziećmi – ofiarami różnych form przemocy. Celem warsztatu jest pokazanie, jak objawy psychopatologiczne będące skutkiem traumatycznych doświadczeń mogą utrudniać lub uniemożliwiać nawiązanie kontaktu z dzieckiem oraz jak współpraca psychologa z psychiatrą może ułatwić lub czasem wręcz umożliwić kontakt ze skrzywdzonym dzieckiem, a w efekcie pomóc mu w powrocie do zdrowia i prawidłowego funkcjonowania.

Sesja referatowa, godz. 14.00–15.30, Sala Miłosza

Metodyka przesłuchiwanie dziecka – Maria Keller-Hamela, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Dzieci, które stają się ofiarami przestępstw, występują jako świadkowie w procedurze karnej. Często są jedynymi świadkami zaistniałych zdarzeń i dlatego niezwykle istotny jest sposób, w jaki będą przesłuchiwane. Szczególnej uwagi wymagają zadawane pytania oraz atmosfera przesłuchiwanie – czy będzie na tyle przyjazna, aby mówić nawet o bardzo trudnych przeżyciach.

Powyższe czynniki mają ogromny wpływ na wartość dowodową takiej rozmowy. Warto zauważyć, że dziecko nie rozumie procedur prawnych, czuje się winne, obawia nieznanej sytuacji i konsekwencji obciążenia bliskich mu osób. Ważne jest dostosowanie rozmowy do wieku rozwojowego, sposobu rozumienia i zakresu słownictwa dziecka.

W czasie wykładu zostanie przedstawiona metodyka przesłuchiwanie małoletniego świadka opracowana w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę na podstawie *Investigative Interview Protocol* amerykańskiego Narodowego Instytutu Zdrowia i Rozwoju Dziecka (NICHD) autorstwa prof. Michaela Lamba oraz *Ten Step Investigative Interview* prof. Thomasa D. Lyona.

Rekomendacje dotyczące przesłuchiwanie dziecka bazują na empirycznej wiedzy nt. możliwości rozwojowych dziecka – kompetencji poznawczych, pamięci, mowy i podatności na sugestie. Wyniki wieloletnich badań wykazały, że korzystanie z tej metodyki maksymalizuje ilość informacji uzyskanych od dziecka dzięki aktywizowaniu jego pamięci i narracji za pomocą formuły pytań otwartych.

Warsztat, godz. 14.00–15.30, Sala A

Ten trzeci. Dziecko jako świadek przemocy oraz świadkowie przemocy wobec dziecka – Renata Durda, Niebieska Linia

Przemoc to nie tylko sprawa dwóch osób – ofiary i sprawcy. Przemoc to także sprawa „tych trzecich” – świadków. Każdy z nas kiedyś był w tej roli – jako dziecko czy jako dorosły. Wiązały się z tym ogromne emocje – poczucie bezradności, strach, obawa o życie ofiary i własne, złość, gniew, stres... Zła wiadomość jest taka, że emocje te nie znikają czarodziejsko, gdy sytuacja przemocy przemija. Dobrą wiadomością jest natomiast to, że możemy nauczyć się konstruktywnie reagować na przemoc z pozycji świadka. Przemyśleć i przećwiczyć różne scenariusze zachowań na różne okazje. Nie jesteśmy już małym, bezbronnym i bezradnym dzieckiem. Teraz mamy moc! Moc, jaką daje wiedza o przemocy, jej ukrytych mechanizmach oraz psychologii sprawcy i ofiary. Zapraszam do udziału w warsztacie, który pozwoli nam opracować i przećwiczyć kilka scenariuszy reagowania na przemoc. Z mocą, ale bez przemocy.

Warsztat, godz. 14.00–15.30, Sala B

Depresja nastolatków jako konsekwencja przemocowych doświadczeń – dr Konrad Ambroziak, Zespół Gabinetów Psychoterapeutycznych Poza-Schematami

Badania pokazują, że krzywdzenie i wykorzystanie seksualne doznane w dzieciństwie trzykrotnie zwiększa ryzyko zapadnięcia na depresję w okresie dojrzewania czy wczesnej dorosłości. Osoby, które doświadczyły przemocy w dzieciństwie, aż ośmiokrotnie bardziej narażone są na podejmowanie prób samobójczych. Depresja jest odroczonym w czasie skutkiem krzywdzenia i najczęściej zaczyna się w okresie dojrzewania. Jest również najczęściej występującą chorobą psychiczną i może dotyczyć, według szacunków, od dwóch do trzech osób w przeciętnej trzydziestoosobowej klasie. Każda osoba pracująca z dziećmi i młodzieżą prawdopodobnie spotka się zarówno z osobami, które doświadczały depresji, jak i osobami, które były krzywdzone w dzieciństwie.

Podczas warsztatu zapoznamy się z symptomami, które mogą świadczyć o tym, że młody człowiek choruje na depresję. Będziemy uczyć się rozpoznawać zmiany zarówno zachowania, jak i w funkcjonowaniu poznawczym młodej osoby, które powinny nas zaniepokoić. Poznamy różnice dzielące depresję młodzieży od depresji dorosłych, które często powodują, że chorobę tę można przeoczyć. Wreszcie zostaną przedstawione podstawowe procedury postępowania, gdy podejrzewamy, że młoda osoba cierpi na depresję.

Sesja referatowa, godz. 16.00–17.30, Sala Koncertowa

KOMPLEKSOWA POMOC DZIECIOM POKRZYWDZONYM PRZESTĘPSTWEM

Pomoc krzywdzonym dzieciom pod jednym dachem – dr Monika Sajkowska, Beata Wojtkowska, Aurelia Jankowska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Anna Tuszyńska, Centrum Pomocy Dzieciom PSPiA KLANZA Oddział Białostocki, Anna Lechowska, Centrum Pomocy Dzieciom Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży SZANSA

Jak pod jednym dachem zapewnić skrzywdzonym dzieciom przyjazne przesłuchanie przez sąd, diagnozę psychologiczną i medyczną oraz pomoc terapeutyczną? Jak pomóc opiekunom dziecka, żeby rozumieli konsekwencje jego traumatycznych doświadczeń i odpowiednio je wspierali? Poszukiwania modelu placówki, która kompleksowo pomaga dzieciom – ofiarom przestępstw i przemocy, doprowadziły w latach 80. ubiegłego wieku do powstania Child Advocacy Center (USA, Kanada) i Barnahus (kraje skandynawskie). W Polsce działają już cztery placówki oferujące taką pomoc skrzywdzonym dzieciom. Co ważne, bazują na tych samych standardach i ściśle ze sobą współpracują. Tworzą Sieć Centrów Pomocy Dzieciom, koordynowaną przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę. Aż cztery i tylko cztery. Sieć musi się rozwijać, by każde dziecko w Polsce, które doświadczy przemocy, miało dostęp do specjalistycznej pomocy. W pierwszym panelu sesji spotkają się z Państwem cztery mocne kobiety – koordynatorki Centrów Pomocy Dzieciom działających w Białymstoku, Głogowie, Starogardzie Gdańskim i Warszawie. Rozmowa dotyczyła będzie standardów działania placówek i tego, co w polskiej rzeczywistości jest możliwe, a co ciągle bardzo trudne.

Interdyscyplinarna pomoc dziecku i rodzinie – Justyna Podlewska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, sędzia Monika Olejnik, II Wydział Karny, Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, dr n. med. Piotr Hartmann, Szpital Bielański, Klinika Pediatrii CMKP, Agata Piotrowska, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy, Alicja Budzyńska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

W ramach sesji odbędzie się dyskusja profesjonalistów na temat idei interdyscyplinarności w pracy z dzieckiem – ofiarą przestępstwa. Przedmiotem dyskusji będzie interdyscyplinarność jako forma pracy w obszarze ochrony dziecka, realizacja tej idei w kontekście obowiązującego prawa, a także obecność interdyscyplinarności w pracy poszczególnych instytucji działających na rzecz dziecka. W dyskusji udział wezmą: Piotr Hartmann – ochrona zdrowia, Agata Piotrowska – pomoc społeczna, Monika Olejnik – wymiar sprawiedliwości, Alicja Budzyńska – Centrum Pomocy Dzieciom. Dyskusję poprowadzi Justyna Podlewska – prawniczka z Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.

Sesja referatowa, godz. 16.00–17.30, Sala Rudniewa

Międzynarodowe uprowadzenia dzieci – Eva Kerpel, Węgry

Rodziny i jednostki z różnych powodów wędrują po świecie, przenosząc się z kraju do kraju. Tworzą nowe relacje i zrywają stare. Dzieci regularnie bywają biernymi uczestnikami tego zjawiska. Kiedy rodzice, którzy są osobiście i prawnie związani z więcej niż jednym krajem, postanawiają się rozstać, ich dzieci na ogół zamieszkują z jednym z rodziców w którymś z tych krajów. W wielu wypadkach rodzice nie zgadzają się co do tego, który kraj powinien być miejscem zamieszkania dziecka (lub dzieci). Czasami jedno z rodziców postanawia zakończyć ten spór poprzez postawienie drugiego przed faktem dokonanym – wywiezieniem dziecka do kraju, w którym pragnie się osiedlić. Jeśli drugi rodzic nie wyraził na to zgody, to ten pierwszy dopuszcza się – często w sposób niezamierzony – przestępstwa międzynarodowego uprowadzenia dziecka.

Istnieją skuteczne międzynarodowe narzędzia prawne pozwalające zapobiegać i przeciwdziałać takim bezprawnym działaniom. Konwencja haska z 1980 roku dotycząca uprowadzenia dziecka oraz rozporządzenie unijne nr 2201/2003 (tzw. rozporządzenie Bruksela IIa) wymagają – z bardzo nielicznymi wyjątkami – natychmiastowego powrotu dziecka do państwa stałego pobytu. W procedurze opartej na Konwencji haskiej podstawowym zadaniem sądu jest ustalenie, który kraj jest miejscem stałego pobytu dziecka. Sąd ma przy tym bardzo ograniczone możliwości rozważenia wszystkich czynników, które doprowadziły do wywiezienia dziecka.

Mediacja jest narzędziem użytecznym w zapobieganiu międzynarodowym uprowadzeniom rodzicielskim oraz w radzeniu sobie z takimi przypadkami. Pozwala obojgu rodzicom na swobodne wyrażenie życzeń dotyczących opieki nad dzieckiem oraz zachowanie prawa do decydowania w sprawach rodzinnych. Europejska sieć mediatorów międzynarodowych wyspecjalizowanych i przeszkolonych w zakresie udzielania pomocy rodzicom i dziecku w takich sytuacjach – niezwykle skomplikowanych pod względem prawnym i emocjonalnym – wypracowała model mediacji, który można z powodzeniem zastosować jeszcze przed uprowadzeniem dziecka, po jego uprowadzeniu, w trakcie postępowania sądowego, a nawet po tym, jak sąd podjął decyzję w sprawie powrotu dziecka.

W trakcie wystąpienia zostaną zaprezentowane doświadczenia w dziedzinie mediacji osobistych i internetowych w sprawach dotyczących międzynarodowych uprowadzeń rodzicielskich.

Sesja referatowa, godz. 16.00–17.30, Sala Miłosza

PROBLEM SZKODLIWYCH TREŚCI I NADUŻYWANIA INTERNETU PRZEZ DZIECI

Kontakt dzieci z pornografią – Co wiemy o problemie? Jak porno szkodzi dzieciom? Co możemy zrobić? – Joanna Włodarczyk, Agnieszka Nawarenko, Ewa Dziemidowicz, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Pornografia jest powszechnie dostępna w sieci i sięga po nią coraz większy odsetek dzieci i młodzieży. Podczas wystąpienia zaprezentowana zostanie skala i specyfika problemu w oparciu o wyniki badania przeprowadzonego przez FDDS w 2017 roku na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie uczniów w wieku 11–18 lat (N=3943).

Na podstawie dostępnej wiedzy oraz doświadczeń terapeutów FDDS omówiony zostanie negatywny wpływ kontaktu dzieci z pornografią na ich rozwój psychoseksualny. Zaprezentowane zostaną również rekomendowane działania profilaktyczne, mające na celu ograniczenie dostępu dzieci do pornografii oraz niwelowanie negatywnych skutków ich ewentualnego kontaktu z tego typu materiałami.

„Palić, wciągać, tykać, pić” – co dzieci znajdują na YouTube? Jak możemy interweniować? – Łukasz Wojtasik, Agnieszka Kwaśniewska-Sadkowska, Marta Wojtas, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Część zasobów popularnego wśród młodzieży serwisu You Tube zawiera wulgarne treści promujące m.in. negatywne wzorce seksualne, przemoc wobec kobiet czy używanie narkotyków. Teledyski do piosenek wykonawców, jak Cypis Solo czy Popek, lub filmów nadawców youtubowych, jak Sex Masterka, stylizowanych na edukację seksualną mają wielomilionową widownię. Dużą popularnością cieszą się również tzw. patostreamy – materiały prezentujące online w czasie rzeczywistym akty przemocy i inne patologiczne zachowania. Podczas wystąpienia zostaną zaprezentowane i omówione wybrane fragmenty tego typu treści. Przyjrzymy się również prawnym aspektom obecności tego typu szkodliwych materiałów w sieci. Prawniczka FDDS przybliży m.in. przypadek zgłoszenia do prokuratury filmów/teledysków nadawcy o pseudonimie Cypis Solo wobec podejrzenia o popełnienie w nich przestępstw prezentowania pornografii (art. 202 kk), seksualnego wykorzystania małoletniego (art. 200 § 3, 4 i 5 kk), propagowania pedofilii (art. 200 kk), zniesławienia (art. 212 kk), promowania zażywania narkotyków (art. 20, 58 i 68 Ust. o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.), a także używania wulgaryzmów w miejscu publicznym (art. 141 kw) na szkodę osób małoletnich.

Warsztat, godz. 16.00–17.30, Sala A

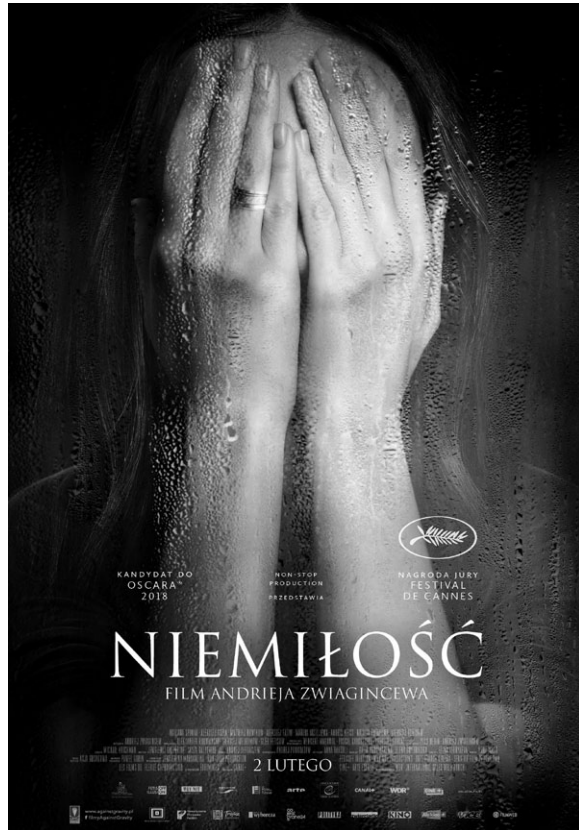
Praca z ciałem w sytuacji traumy. Korzyści i wyzwania z punktu widzenia psychoterapii tańcem i ruchem – Anna Olejnik, Polski Instytut Psychoterapii Tańcem i Ruchem

Trauma jest doświadczeniem bardzo cielesnym, osadza się w ciele. Nawet psychiczna przemoc odciska w nim swoje ślady. Często upośledza zdolność racjonalnego myślenia, zawęża postrzeganie i utrudnia komunikację. Małe dzieci skuteczniej komunikują się przez ciało, ruch czy zabawę. Jest to ich naturalny język, w nim wysyłają sygnały z prośbą o pomoc i tym kanałem częściej ją przyjmują, w nim też przepracowują ważne dla nich ciekawe lub trudne doświadczenia. Świadomość tego, co się dzieje na poziomie ciała, może wspomóc proces powrotu do równowagi, poczucia bezpieczeństwa i dalszy rozwój. Ważna jest tu uważność zarówno na komunikaty płynące od dziecka, jak i na nasze własne reakcje i impulsy cielesne. Dlatego warsztat będzie łączył teoretyczne elementy dotyczące cielesności traumy, przykłady narzędzi służących nawiązywaniu oraz pogłębianiu bezpiecznej relacji przez ruch i zabawę z doświadczeniami własnymi pogłębiającymi świadomość ciała. Rozważymy zarówno korzyści, jak i wyzwania oraz zagrożenia związane z wprowadzaniem pracy z ciałem do pracy i kontaktu z dzieckiem – ofiarą przemocy.

Warsztat, godz. 16.00–17.30, Sala B

„Potrafię się zatrzymać” – jak edukować rodziców nt. wychowania bez przemocy – Justyna Wichot, Magda Winiarska-Smoczyńska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Z badań Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę wynika, że niemal połowa dorosłych Polaków uważa, że są sytuacje, w których można uderzyć dziecko za karę. Większość nie uważa, że klaps jest skuteczną metodą wychowawczą, ale nie wie, czym można go zastąpić. Nowa kampania Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę „Potrafię się zatrzymać” ma zachęcić rodziców do zatrzymania się, kiedy nerwy biorą górę, i poszukiwania konstruktywnych sposobów na opanowanie swoich emocji w trudnych sytuacjach wychowawczych. Podczas wystąpienia zostanie zaprezentowana najnowsza kampania oraz zaproponowany krótki warsztat obejmujący sposób pracy z rodzicami małych dzieci, aby w trudnych wychowawczych sytuacjach potrafili zapanować nad nerwami.

Projekcja filmu, godz. 17.45–19.55, Sala Koncertowa**„Niemiłość”**

Reżyseria: Andriej Zwiagincew

Scenariusz: Oleg Negin, Andriej Zwiagincew

Produkcja: Belgia, Francja, Niemcy, Rosja

Czas trwania: 2 godz. 7 min

Film „Niemiłość” Andrieja Zwiagincewa („Lewiatan”, „Elena”, „Powrót”), nominowany do Oscara® w kategorii Najlepszy Film Nieanglojęzyczny, to obraz bezwzględnej walki między dążącymi do rozstania małżonkami i rodziny, w której brakuje miłości.

Borys (Aleksiej Rozin) i Żenia (Marjana Spivak), typowi przedstawiciele klasy średniej mieszkający na przedmieściach Moskwy, mają się rozstać. Nie mogą znaleźć wspólnego języka, a ich kontakty ograniczają się do wybuchowych kłótni, w których wyliczają wzajemne urazy. Mają nowych partnerów, z którymi chcą jak najszybciej związać się na stałe. Przeszkodą w ułożeniu życia od nowa może okazać się ich 12-letni, niechciany syn Alosza. Rodzice nie zwracają na niego uwagi. Borys i Żenia swój plan chcą zrealizować, nawet jeśli będzie to oznaczało porzucenie dziecka.

„Niemiłość” Andrieja Zwiagincewa była pokazywana w konkursie głównym w Cannes – otrzymała Nagrodę Jury,

a Europejska Akademia Filmowa przyznała jej nagrody w kategoriach Najlepsze Europejskie Zdjęcia 2017 i Najlepsza Europejska Muzyka 2017. „Niemiłość” jest nominowana do Złotego Globu dla Najlepszego Filmu Nieanglojęzycznego i do Oscara® w kategorii Najlepszy Film Nieanglojęzyczny. Polska premiera już 2 lutego! Dystrybutorem jest Against Gravity¹.

¹ Opis filmu pochodzi ze strony dystrybutora: <https://www.againstgravity.pl/>.

Sesja plenarna 9.30–11.00, Sala Koncertowa
**O konsekwencjach doświadczeń przemocy i wykorzystywania seksualnego w dzieciństwie
– dr Krzysztof Sz wajca, Klinika Psychiatrii Dzieci i Młodzieży, Uniwersytet Jagielloński – Collegium Medicum**

Czy naprawdę musimy udowadniać, że krzywdzenie krzywdzi? Rzecz wydaje się oczywista. Nie jest jednak taką i to z wielu powodów. My, ludzie, raczej jesteśmy optymistami – robimy plany na przyszłość i wierzymy, że się spełnią. Jesteśmy także przekonani, że uraz raczej wzmacnia charakter („cierpienie uszlachetnia”, „co cię nie zabije, to cię wzmocni”), niż prowadzi do uszkodzeń. Równolegle, troska o dzieciństwo – jako okres formacyjny, w którym może wydarzyć się nieodwracalne nieszczęście – zakorzeniła się w kulturze. W efekcie łatwo oscylujemy między mitem dziecięcej kruchości a mitem dziecka niezniszczalnego, odpornego na każdą ranę, jak „chłopiec w czepku urodzony” z baśni Braci Grimm, który wychodzi cało ze spotkania za złym królem, sierocą i samotnością, zbójcami w lesie oraz śmiercią. Rzeczywistość jest bardziej skomplikowana. Nie ma dziecka „uśrednionego”. Są konkretne dzieci, z ich właściwościami, umiejętnościami, rozwojem, zapleczem, wsparciem i kontekstem. Jedno dziecko lepiej poradzi sobie z jednym problemem, inne z innym, żadne – nie poradzi sobie, kiedy jest zalane problemami, stresorami lub czynnikami traumatyzującymi. Prawie żadne nie poradzi sobie z poważnym krzywdzeniem. Proporcja między wrażliwością a odpornością u dziecka zależy głównie od wsparcia, które dostanie w rodzinie – dzieci narażone na poważne stresory „pozarodzinne” są zaskakująco odporne (przy efektywnym wsparciu „dobrej” rodziny), dzieci krzywdzone przez osoby bliskie nie radzą sobie w zaskakująco wielu obszarach. Następstwa są wtedy najczęściej bardzo poważne, rozlane, dotyczą wielu sfer życia i utrzymują się przez wiele lat, bywa, że przez całe życie. Albo łagodnieją, ale uaktywniają się w momentach kryzysowych, kiedy załamują się wypracowane po dziecięcych traumach mechanizmy obronne. Następstwom krzywdzenia – zarówno obserwowalnym jeszcze w okresie dziecięco-młodzieżowym, jak i późnym, wpływającym na dorosłe życie – będzie poświęcone to wystąpienie.

Trudna pomoc – o wyzwaniach i dylematach terapeutów

– prof. Bogdan de Barbaro, Katedra Psychiatrii, Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum

Tematem wystąpienia będzie problem pomocy terapeutycznej osobom dorosłym, które w dzieciństwie były ofiarami przemocy (emocjonalnej lub seksualnej). Na przykładzie trzech *case studies* zostaną omówione główne wyzwania, przed jakimi staje terapeuta, a więc problem przeniesienia i przeciwprzeniesienia, tematy, stanowiące często oś postępowania leczniczego: „3W”, czyli wina, wstyd i wiktanie, oraz dylematy etyczne, przed jakimi staje psychoterapeuta, pomagając ofiarom przemocy.

Panel dyskusyjny, godz. 11.30–13.00, Sala Koncertowa
Wymiar sprawiedliwości przyjazny dziecku – dobre praktyki w sprawach karnych

– Alicja Budzyńska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, adwokat Monika Horna-Cieślak, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, sędzia Monika Olejnik, Paulina Wnukiewicz, Centrum Psychoterapii BEN-MED

Czy na przesłuchanie dzieci można założyć kolorową koszulę i trampki? Czy w przesłuchaniu dzieci może brać udział pies? Jak sprawić, aby w oczach dzieci sędzia stał się bohaterem Gwiazdnych Wojen – mądrym Obi-Wanem Kenobim?

Podczas panelu przedstawiciele różnych grup zawodowych podejmą dyskusję o tym, jak ułatwić dzieciom relacjonowanie trudnych przeżyć, jak sprawić, aby przesłuchanie było dla nich przyjazne, oraz jak zagwarantować im ochronę i jednocześnie uzyskać wartościowy materiał dowodowy. Prelegenci opowiedzą o tym, jak zgodnie z regulacjami prawnymi można zorganizować przyjazne przesłuchanie dzieci, zachęcić małoletnich do rozmowy i otrzymać przy tym wiarygodny materiał dowodowy.

Sesja referatowa, godz. 11.30–13.00, Sala Rudniewa**Słowa leczą – 10 lat Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111**
– Dominika Doleszczak, Lucyna Kicińska, Joanna Klocek, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży prowadzony przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę to jedyny, anonimowy i bezpłatny telefon pomocowy dla dzieci w Polsce. Od listopada 2008 roku ze wsparcia konsultantów skorzystało ponad 1 mln 200 tysięcy dzieci.

Każdego dnia dzieci w kryzysie dostają wsparcie od konsultantów naszego Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111. Dzwonią na chwilę przed podjęciem próby samobójczej, gdy nie widzą sensu życia, nie mogą znieść samotności lub są bite i wykorzystywane seksualnie. Często tylko konsultantom Telefonu 116 111 mają odwagę powiedzieć lub napisać o najtrudniejszych przeżyciach i to z nami szukają rozwiązań swoich problemów.

Podczas sesji wieloletni pracownicy polskiego Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 przedstawiają problematykę, z jaką dzieci i młodzież zgłaszają się do konsultantów, dzwoniąc i pisząc. Omówiona zostanie specyfika pomocy zdalnej (telefonicznej i online), możliwości udzielania wsparcia oraz wypracowany w Telefonie 116 111 model pracy z dziećmi.

Szczególny nacisk zostanie położony na sytuację i możliwość pomocy dzieciom zwracających się w kryzysie psychicznym do Telefonu 116 111. Od 2016 roku problemy dotyczące zdrowia psychicznego są najczęstszymi tematami kontaktów dzieci z konsultantami 116 111. Z roku na rok rośnie liczba dzieci, które każdego dnia deklarują zmaganie się z myślami samobójczymi. W 2014 roku było ich pięć, w 2017 już osiem. Od 1 stycznia 2018 roku, od kiedy Telefon 116 111 dostępny jest również w nocy, sytuacja jest jeszcze bardziej dramatyczna – o chęci odebrania sobie życia konsultanci słyszą i czytają średnio 14 razy każdego dnia.

W trakcie sesji przedstawiony zostanie również kontakt z Telefonem Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 z perspektywy jego odbiorców i ich potrzeb. Każdy odebrany telefon czy otrzymana wiadomość to wyraz dziecięcych potrzeb i obaw. Ich znajomość może pozwolić być bardziej otwartymi, świadomymi i uważnymi na przeżycia młodych osób w codziennym (również prywatnym) kontakcie.

Podczas sesji zostanie zaprezentowana wersja skrócona filmu dokumentalnego „Dzieci dzwonią” o pracy konsultantek Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111, przygotowana specjalnie na tę okazję (reż. Andrzej Mańkowski).

Sesja referatowa, godz. 11.30–13.00, Sala Miłosza**Wykorzystywanie seksualne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, w tym ze spektrum autyzmu – Łukasz Jagiełło, Katarzyna Kowalska, Fundacja JiM**

Wykorzystanie seksualne jest zjawiskiem, które dotyczy dzieci zarówno zdrowych, jak i tych, które funkcjonują na poziomie niepełnosprawności intelektualnej. Doświadczenie nadużycia w obszarze własnej seksualności stanowi dla dziecka ogromną krzywdę niezależnie od poziomu funkcjonowania. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby ze spektrum autyzmu są grupą o największym stopniu ryzyka. Doświadczają jej częściej niż ich pełnosprawni rówieśnicy. Podczas naszej prezentacji w pierwszej kolejności postaramy się wyjaśnić, czym jest wykorzystywanie seksualne oraz jaki kształt mają obowiązujące definicje dotyczące tego zjawiska. Określimy również jego skalę i przyjrzymy się zmianom, jakie występowały na przestrzeni ostatnich lat w Polsce w regulowaniu odpowiedzialności karnej za dopuszczanie się wykorzystania seksualnego dziecka.

Nasze wystąpienie będzie związane z tematyką wykorzystywania seksualnego dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.

Seksualność osób z obniżoną sprawnością intelektualną nie jest dla badaczy łatwym obszarem do prowadzenia obserwacji ze względu na:

- brak narzędzi badawczych,
- trudności w komunikowaniu się z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie,
- specyfikę środowiska rozwoju tej grupy.

Nie ulega wątpliwości, że seksualność osób z obniżoną sprawnością intelektualną to zagadnienie wymagające uwagi oraz wysiłków badawczych ze strony naukowców i praktyków. Lekceważenie tego tematu może skutkować wzmożonym ryzykiem wiktylizacji seksualnej. Z uwagi na swoisty i całościowy charakter trudności rozwojowych autyzm należy z pewnością do zaburzeń, w przypadku których ryzyko doświadczania przemocy lub zaniedbania jest szczególnie duże.

Dzieci niepełnosprawne są narażone na takie same zagrożenia jak ich zdrowi rówieśnicy. Dotyczy to również przemocy seksualnej. Zaburzenia w komunikowaniu się, niepełnosprawność intelektualna oraz zaburzenia zachowania stanowią grupę szczególnego ryzyka wiktylizacji. Podczas warsztatów zostaną omówione przyczyny przemocy seksualnej (związanych z dzieckiem, z rodzicami/opiekunami dziecka oraz tych związanych ze środowiskiem profesjonalistów). Poszukiwana będzie odpowiedź na pytania, co można zrobić, aby ochronić dzieci niepełnosprawne intelektualnie przed przemocą seksualną, dlaczego ważne jest, aby nie izolować dzieci, ale uczyć je, jak rozpoznawać sytuacje zagrażające ich bezpieczeństwu i nietykalności cielesnej, oraz jak reagować w odpowiedni sposób.

Warsztat, godz. 11.30–13.00, Sala A**Effekt zamaskowanej współpracy rodziców z profesjonalistami i jej wpływ na bezpieczeństwo dziecka w rodzinie**
– Joanna Gorcowska, Systemic Solutions – International Social Work Services

Zamaskowana współpraca (*disguised compliance*) jest opisem zjawiska występującym w rodzinach gdzie jest podejrzenie przemocy wobec dzieci. Definicja ta została po raz pierwszy użyta przez Duncan i Gray w książce *Beyond Blame- child abuse tragedies revisited* (1993).

Definiuje wzorzec interakcji między rodzicami lub opiekunami a praktykami, gdzie praktycy są trzymeni na dystans przez rodziców poprzez okazywanie częściowej współpracy ze służbami. Przykładami zamaskowanej współpracy mogą być np: zgadzanie się z praktykami co do wymaganych zmian w jej funkcjonowaniu, ale wkładanie niewielkiego wysiłku w faktyczną zmianę; zmiany w jednym obszarze funkcjonowania a brak zmian w innych; budowanie przez rodziców sojuszy z pewnymi praktykami (np. kuratorem) przeciw innym praktykom (np. pracownikom socjalnym), instytucjom współpracującym.

Brytyjski proces weryfikacji systemowej – analiza poważnego przypadku – (*serious case reviews*) mówi o zamaskowanej współpracy jako elemencie ryzyka w zapobieganiu krzywdzenia dzieci. Analizy poważnych przypadków wskazywały na zamaskowaną współpracę jako zjawisko występujące bardzo często w rodzinach nadzorowanych przez służby społeczne, gdzie występowała przemoc wobec dzieci, która mimo sprawowania opieki nad tą rodziną przez wiele instytucji, doprowadziła do ich śmierci lub trwałego uszczerbku na zdrowiu. Takim flagowym przykładem zamaskowanej współpracy była sprawa Baby P czy też Daniela Pełki.

Występowanie tego zjawiska w rodzinach, w których podejrzewa się występowanie przemocy wobec dzieci, jest w systemie brytyjskim uważane za bardzo poważne ryzyko dla szans reintegracji dziecka z rodziną biologiczną lub utrzymywania dziecka w rodzinie. Diagnozowanie występowania tego problem nie jest łatwe i wymaga umiejętności systemowej oceny rodziny opartej na wielodyscyplinarnej współpracy. Bardzo ważne dla pełnej diagnozy rodziny są informacje z innych instytucji nt. potrzeb dziecka oraz wzorca funkcjonowania tej rodziny. Wczesna identyfikacja zamaskowanej współpracy jest konieczna do zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

Warsztat, godz. 11.30–13.00, Sala B**Narracja traumy cel i forma fazy konfrontacji w pracy terapeutycznej z dzieckiem doświadczającym przemocy – Joanna Marszał-Kotas, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**

Etapy pracy z traumą oparte są na założeniach koncepcji stresu pourazowego. Istotą tego modelu jest ciągłe balansowanie między systemem traumy a systemem zdrowia. Celem fazy konfrontacji, czyli odtworzenia traumy, jest ustąpienie objawów zespołu stresu pourazowego, odwrócenie na bodźce przypominające oraz zmniejszenie unikania i nadmiernego wzbudzenia. Badania Pannebaker wykazały, że samo tworzenie narracji na

temat traumy nie wystarczy do poprawy zdrowia psychicznego, co znaczy, że nie wystarczy opowiedzenie przez dziecko tego, co się zdarzyło, ale konieczne jest zintegrowanie tego doświadczenia z jego myślami i emocjami. Podczas warsztatu zostaną zaprezentowane formy i procesy przeprowadzenia narracji traumy w konkretnych przypadkach terapeutycznych.

Wykład eksperta, godz. 14.00–15.30, Sala Koncertowa

Seksualność dzieci i młodzieży - między paniką a uznaniem jej za kluczowy aspekt rozwoju
– dr Krzysztof Sz wajca, Klinika Psychiatrii Dzieci i Młodzieży, Uniwersytet Jagielloński – CM

Ludzie konstruują, postrzegają, interpretują i realizują swoją seksualność w społeczno-kulturowym kontekście, który właśnie się zmienia. „Od zawsze” aktywność seksualna w wieku rozwojowym była tabuizowana i dominowała tendencja do tłumienia ekspresji seksualnej. Staraliśmy się nie zauważać seksualności dziecięcej, a seksualność młodzieży kojarzona była (i jest w dalszym ciągu) raczej z niebezpieczeństwem, np. ciążą młodocianych, chorobami przenoszonymi drogą płciową, przemocą seksualną. Ale zarazem, od początku XXI w. zaczęto coraz wyraźniej dostrzegać, że seksualność jest normatywnym, pożądanym i oczekiwanym aspektem rozwoju; że także dzieci są istotami seksualnymi; że aktywność seksualna dziecka nie jest odrębną, egzotyczną dziedziną jego życia, ale jest ściśle związana z jego rozwojem poznawczym, emocjonalnym, intelektualnym; że dzieci są przyszłymi nastolatkami i dorosłymi, a dorosła seksualność jest zakorzeniona we wcześniejszych fazach rozwojowych; że relacja z własnym ciałem, którą budujemy od najwcześniejszego dzieciństwa, jest najważniejszą relacją przez całe życie. My, profesjonaliści, przechodzimy więc od nacechowanego lękiem i napięciem postrzegania seksualności dzieci i młodzieży (albo prób jej niedostrzegania) do aprobatywnego i doceniającego znaczenie zainteresowania rozwojem seksualnym. Ale zarazem coraz bardziej dostrzegamy niebezpieczeństwo krzywdzenia seksualnego dzieci, a praktyka kliniczna przynosi coraz więcej pytań odnoszących się przykładowo do dziecięcych zachowań masturbacyjnych czy seksualnych zachowań interakcyjnych. Zrozumienie ich charakteru i funkcji, podobnie jak wyznaczenia granicy między zachowaniami normatywnymi, a tymi, które są już problematyczne, nienormatywne, niezgodne z fazą rozwojową, zwykle nie jest łatwe. Tym bardziej, że wzrastająca wrażliwość społeczna czyni nas bardziej wrażliwymi na zagrożenie dobrostanu dzieci, a niektóre dziecięce zachowania seksualne mogą świadczyć o opresji, w których się znajdują czy znajdowały. Ponadto ryzyko ekspozycji na treści potencjalnie szkodliwe dla rozwoju psychoseksualnego jest niewyobrażalnie większe niż jeszcze niedawno. Jak w tej złożonej sytuacji zachować zdrowy rozsądek?

Wykład eksperta, godz. 14.00–15.30, Sala Rudniewa

DZIECKO W KONFLIKCIE OKOŁOROZWODOWYM

Prawna ochrona interesu dziecka w procesie rozwodu rodziców
– dr Grzegorz Wrona, Kancelaria Adwokacka Grzegorz Wrona

Podczas spraw rozwodowych niepełnoletnie dzieci małżonków nie są stronami procesu. W konsekwencji nie są reprezentowane w sprawie, mimo że treść wyroku rozwodowego dotyczy ich bezpośrednio. Dochodzi więc do zażębenia się praw przysługujących dzieciom z ustalaniem praw współmałżonków. W poszukiwaniu najmniej bolesnego modelu orzekania o prawach dzieci orzecznictwo kształtowało różne warianty. Obecnie trudno uznać którykolwiek z nich za zadowalający.

Fałszywe oskarżenia o wykorzystywanie seksualne dziecka w konflikcie okołorozwodowym
– Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Ewa Wach, Instytut Ekspertyz Sądowych, Kraków

Wykorzystanie seksualne dziecka, zwłaszcza małego, ze względu na jego ograniczone możliwości komunikowania się z otoczeniem, brak wiedzy o zachowaniach seksualnych czy specyfikę funkcjonowania procesów poznawczych sprawia szczególne trudności diagnostyczne i zazwyczaj budzi wiele wątpliwości. Dodatkowo sytuację komplikuje to, że sprawca przemocy wobec małych dzieci najczęściej jest osobą z bliskiego otoczenia, często członkiem rodziny, co powoduje uwikłanie pokrzywdzonych w konflikty rozgrywające się między

dorosłymi, od których dziecko jest uzależnione. Prezentowane przez dziecko objawy przeważnie są niejednoznaczne i nieswoiste. Pojawiają się więc podejrzenia co do intencji zgłaszanych zarzutów i trudne do weryfikacji hipotezy o fałszywych oskarżeniach. W prezentacji zostaną przedstawione sytuacje niejednoznacznych oskarżeń o wykorzystanie seksualne oraz mechanizmy leżące u podstaw fałszywie wysuwanych zarzutów. Zostaną też omówione wskazówki pozwalające na zobiektywizowanie oceny prawdopodobieństwa zdarzenia.

Opieka naprzemienna: szanse i zagrożenia na podstawie doświadczeń innych krajów
– Renata Szredzińska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Opieka naprzemienna nad dzieckiem w przypadku rozwodu lub rozstania rodziców budzi w naszym kraju wiele emocji. Z jednej strony podkreśla się prawo dziecka do równego kontaktu i zachowania dobrej relacji z obydwojgiem rodziców. Z drugiej strony trwa dyskusja m.in. nad okolicznościami, w których opieka naprzemienna może być przyznawana, umiejętnością zachowania spójności wychowania przez skonfliktowanych rodziców oraz wpływem zmienności miejsca zamieszkania na rozwój dziecka. Wystąpienie będzie poświęcone przeglądowi sytuacji w innych krajach, gdzie podobne rozwiązania dzielonej opieki nad dziećmi mają szersze zastosowanie. Zaprezentowane zostaną również wyniki badań prowadzonych nad wpływem opieki naprzemiennej na zdrowie i dobrostan dzieci.

Warsztat, godz. 14.00–15.30, Sala A

Jak żyć po RODO? Perspektywa instytucji pomagającym dzieciom
– Justyna Podlewska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Dnia 25 maja 2018 roku weszło w życie Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, zwane RODO. Dla instytucji pracujących z osobami fizycznymi rzeczywistość udzielania pomocy zaczęła przypominać poruszanie się po terenie zaminowanym. Wszyscy się straszmy, wszyscy się boimy, wszyscy jesteśmy poirytowani i zmęczeni. Ale co realnie oznacza RODO dla instytucji pomocowych? Czy nadal możemy skutecznie pomagać? Czy naprawdę 25 maja 2018 roku rzeczywistość zrobiła zwrot o 180 stopni? A przede wszystkim, czy dane naszych podopiecznych są należycie chronione?

Te pytania i wątpliwości będą przedmiotem niniejszej sesji. Jest ona przeznaczona dla organizacji i instytucji pracujących z klientem/podopiecznym, którzy znaleźli się w nowej rzeczywistości prawnej. Sesję poprowadzi Justyna Podlewska – inspektor ochrony danych Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Sesja będzie prowadzona metodą warsztatową z udziałem słuchaczy i omawianiem przypadków.

Warsztat, godz. 14.00–15.30, Sala B

Cena przetrwania – jak rozpoznać i zrozumieć traumę rozwojową
– Jagoda Latkowska, Gabinet psychoterapeutyczny

Wystąpienie prezentuje wybrane wątki książki Bessela van der Kolka *Strach ucieleśniony*, wydanej w 2018 roku przez Wydawnictwo Czarna Owca. Jest to jedna z najciekawszych i najbardziej kompletnych pozycji dotyczących traumy, zawierająca perspektywę zarówno badacza śledzącego najnowsze osiągnięcia neuro nauki, jak i praktyka – klinicysty zaangażowanego w propagowanie sprawdzonych działań terapeutycznych i profilaktycznych. Autor w obrazowy, jasny sposób wyjaśnia istotę traumatycznego doświadczenia i mechanizmy przetrwania. Prezentacja przeznaczona jest przede wszystkim dla osób, które z racji pracy w szkołach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, świetlicach socjoterapeutycznych oraz innych ośrodkach pracy z dziećmi i młodzieżą spotykają się z trudnymi zachowaniami swoich wychowanków, określanymi jako różnego rodzaju „zespoły zaburzeń”. Przedmiotem prezentacji i rozmowy będą treści dotyczące traumy rozwojowej: mechanizmów psychofizjologicznej reakcji krzywdzonego dziecka na traumatyczne doświadczenia, kryteriów diagnostycznych oraz znaczenia właściwego rozpoznania i zrozumienia. Przedstawione zostaną również praktyczne wskazówki – oparte na bardzo różnych metodach oddziaływań – a dotyczące budowania leczących doświadczeń i relacji.

PLATFORMA EDUKACYJNA DLA PROFESJONALISTÓW NA TEMAT OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY PRZED PRZEMOCĄ

www.edukacja.fdds.pl

Platforma edukacyjna dla profesjonalistów www.edukacja.fdds.pl jest miejscem integrującym zasoby edukacyjne FDDS dotyczące problemu krzywdzenia dzieci i jego profilaktyki. Wśród nich znajdują się kursy i publikacje pozwalające na podniesienie kompetencji profesjonalistów w zakresie problemu przemocy czy wykorzystywania dzieci oraz gotowe narzędzia, które specjaliści mogą wykorzystywać w edukacji profilaktycznej dzieci i młodzieży.

Zachęcamy do zapoznania się i korzystania z zasobów platformy:

- **kursów e-learning** – multimedialnych kursów skierowanych do profesjonalistów pracujących z dziećmi oraz przeznaczonych dla dzieci;
- **scenariuszy zajęć** – konspektów spotkań, które można wykorzystać podczas prowadzenia zajęć wraz z materiałami niezbędnymi do ich przeprowadzenia;
- **konferencji i szkoleń otwartych** – pełnej oferty aktualnych spotkań edukacyjnych organizowanych przez FDDS;
- **materiałów edukacyjnych** – broszur, filmów, plakatów, poradników, ulotek w wersji elektronicznej z możliwością pobrania;
- **szkoleń na zamówienie** – oferty warsztatów, które można odpłatnie zamówić.

Korzystanie z platformy i zgromadzonych na niej materiałów jest bezpłatne. Warunkiem uruchomienia kursów e-learning jest rejestracja na platformie www.edukacja.fdds.pl.

OFERTA SZKOLENIOWA FUNDACJI DAJEMY DZIECIOM SIŁĘ

Odpowiadając na potrzeby instytucji/organizacji zainteresowanych podnoszeniem kompetencji swoich zespołów pracowników lub współpracujących/lokalnych profesjonalistów w zakresie szeroko rozumianej problematyki krzywdzenia dzieci, w ramach oferty edukacyjnej oferujemy również możliwość zorganizowania szkolenia z naszym udziałem w swojej siedzibie lub innym wskazanym miejscu.

Oferujemy w szczególności:

- gotowe moduły szkoleń m.in. „Polityka ochrony dzieci przed przemocą”, „Identyfikacja przemocy i wykorzystywania seksualnego dziecka”, „Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w internecie”, „Przesłuchanie dziecka w procedurze karnej”, „Wysłuchanie dziecka w procedurze cywilnej”,
- praktyczne zajęcia (przewaga form warsztatowych, trenerzy-praktycy),
- dostosowanie programu do specyfiki danej placówki,
- zgodność programów ze Standardami ochrony dzieci przed krzywdzeniem,
- konsultacje i doradztwo w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań pod względem merytorycznym, organizacyjnym i finansowym,
- szkolenia „szyte na miarę”.

Oferta szkoleń na zamówienie przeznaczona jest dla jest zamkniętych (tj. zrekrutowanych) grup odbiorców. Realizatorami szkoleń są eksperci i specjaliści Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę oraz trenerzy współpracujący, posiadający bogate doświadczenie praktyczne.

Zapraszamy do kontaktu i współpracy: szkolenia@fdds.pl

PUBLIKACJE

Kwartalnik Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka
www.dzieckokrzywdzone.fdds.pl

Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka jest periodykiem wydawanym przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę. Pismo ma charakter interdyscyplinarny. Jego celem jest poszerzanie wiedzy profesjonalistów – psychologów, pedagogów, lekarzy, prawników, polityków społecznych – na temat różnych aspektów problemu krzywdzenia dzieci. W czasopiśmie publikowane są najnowsze oraz klasyczne koncepcje teoretyczne, ustalenia empiryczne oraz informacje na temat innowacyjnych form działań diagnostycznych, terapeutycznych i prewencyjnych. Celem pisma jest również stworzenie forum wymiany doświadczeń związanych z przeciwdziałaniem problemowi krzywdzenia dzieci oraz informacji na temat znaczących wydarzeń – konferencji, kongresów, szkoleń i publikacji – z zakresu tej problematyki. *Dziecko Krzywdzone* współpracuje z międzynarodowymi periodykami zajmującymi się zagadnieniami krzywdzenia dzieci – *Child Abuse & Neglect* oraz *Child Maltreatment*.

Kwartalnik *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka* znajduje się w wykazie czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w części B (9 punktów).

Od 2014 roku kwartalnik ukazuje się w wersji elektronicznej publikowanej na stronie www.dzieckokrzywdzone.fdds.pl.

Jak reprezentować małoletniego pokrzywdzonego w postępowaniu karnym. Metodyka pracy kuratora procesowego

Metodyka prezentuje zasady wykonywania praw małoletniego pokrzywdzonego w procesie karnym. Upowszechnia wiedzę na temat praw i obowiązków kuratora procesowego. Porusza problematykę m.in. kontaktu z rodzicami, małoletnim pokrzywdzonym.

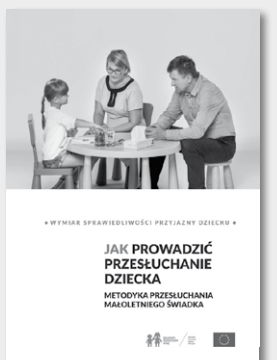
Jak prowadzić przesłuchanie dziecka. Metodyka przesłuchania małoletniego świadka

Metodyka przedstawia rekomendowaną, ramową strategię prowadzenia przesłuchania małoletniego świadka przez sędziów, prokuratorów i biegłych sądowych. Pomaga ustrukturyzować przebieg przesłuchania, umożliwiając jednocześnie prowadzenie go w indywidualnym stylu przesłuchującego z uwzględnieniem podmiotowości i cech przesłuchiwanego dziecka.

Jak zorganizować przesłuchanie dziecka w trybie art. 185a i 185b kpk

Publikacja zawiera wskazówki dotyczące optymalnej organizacji przesłuchania dziecka. Sygnalizuje, w jaki sposób przygotować i przeprowadzić czynność procesową tak, aby zminimalizować stres dziecka oraz zgromadzić wartościowy materiał dowodowy.

**Dziecko
krzywdzone**
Teoria Badania Praktyka

Jak zorganizować i wyposażać Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci

Opracowanie stanowi pomocne źródło informacji na temat problematyki tworzenia przyjaznych miejsc przesłuchań dzieci. Zaprezentowane rekomendacje gwarantują, że stworzone na ich podstawie miejsca przesłuchań dzieci będą spełniać najwyższe standardy.

Jak zorganizować wysłuchanie dziecka w trybie art. 216 ze zn. 1 i 576 § 2 kpc

Rekomendacje wskazujące, w jaki sposób przygotować oraz przeprowadzić czynność wysłuchania dziecka w postępowaniu cywilnym.

Będę świadkiem. Poradnik dla dzieci uczestniczących w procedurach karnych i Będę świadkiem. Poradnik dla nastolatków uczestniczących w procedurach karnych

Publikacje skierowane do dzieci i nastolatków mających składać zeznania w procesie karnym w Przyjaznym Pokoju Przesłuchań. Opracowania przygotowują do udziału w przesłuchaniu prowadzonym w trybie art. 185a i 185b kpk. Z poradników dzieci i nastolatki dowiedzą się m.in. na czym polega zadanie świadka, jakie są jego prawa i obowiązki, a także jak wygląda Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci, co się w nim dzieje i kogo można w nim spotkać, będąc świadkiem.

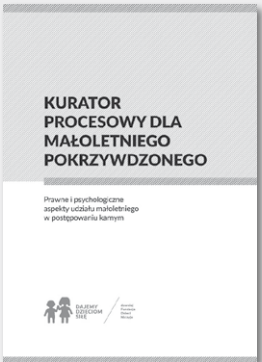
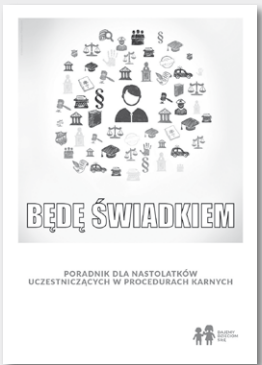
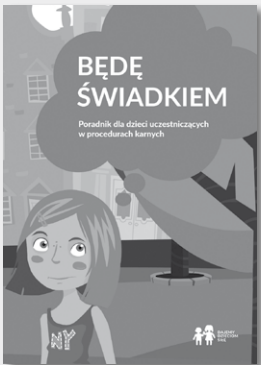
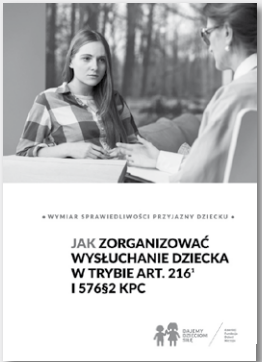
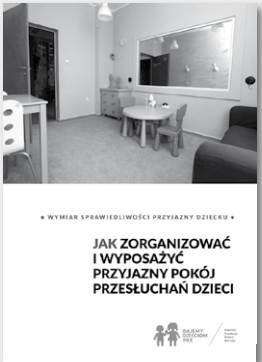
Kurator procesowy dla małoletniego pokrzywdzonego. Prawne i psychologiczne aspekty udziału małoletniego w postępowaniu karnym

Monografia adresowana do profesjonalistów, którzy uczestniczą w procedurach karnych z udziałem małoletniego, w szczególności reprezentujących małoletnich pokrzywdzonych jako kuratorzy procesowi. Publikacja w kompleksowy sposób omawia zagadnienia związane z występowaniem w postępowaniu karnym kuratora procesowego dla małoletniego pokrzywdzonego.

Kurator reprezentujący dziecko w postępowaniu karnym. Poradnik dla rodziców dzieci pokrzywdzonych przestępstwem

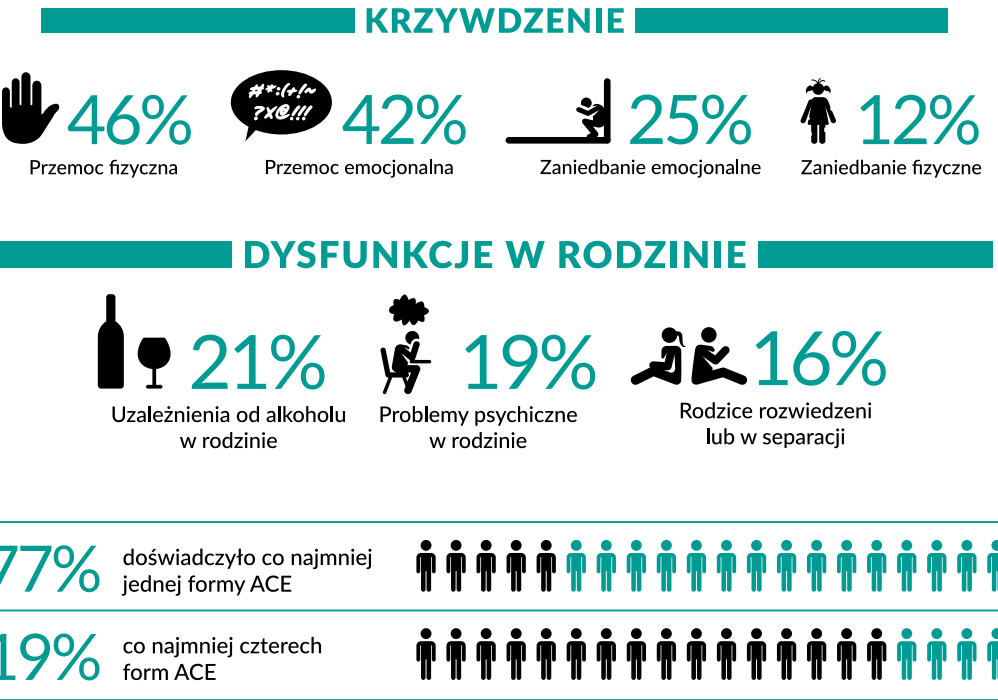
Poradnik odnosi się do najważniejszych informacji o kuratorze procesowym dla małoletniego oraz o uprawnieniach rodzica w postępowaniu karnym. Zawiera także krótką informację o kuratorze skierowaną do dzieci i nastolatków.

Wszystkie publikacje dostępne są w wersji online pod adresem: www.edukacja.fdds.pl

Negatywne doświadczenia (ACE) w dzieciństwie a zachowania szkodliwe dla zdrowia

Badane negatywne doświadczenia w dzieciństwie to zarówno **krzywdzenie** (przemoc, zaniedbanie), jak i **dysfunkcje w rodzinie** (np. uzależnienia).

Negatywne doświadczenia (ACE) w dzieciństwie zwiększają ryzyko zachowań szkodliwych dla zdrowia

Szczególnie silny jest związek **między doświadczaniem przemocy emocjonalnej i zaniedbania emocjonalnego a zachowaniami autodestrukcyjnymi**, jak samookaleczanie się i próby samobójcze.

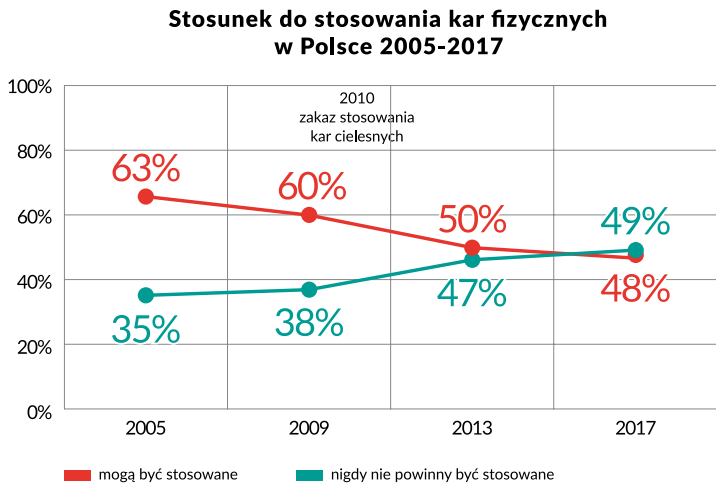
Badanie zostało przeprowadzone na próbie N = 1722 losowo dobranych studentów z pięciu polskich uczelni w 2016 roku. Pełen raport z badania: Makaruk, K., Włodarczyk, J., Sethi, D., Michalski, P., Szredzińska, R., Karwowska, P. (2018). Survey of Adverse Childhood Experiences and associated health-harming behaviours among Polish students. Copenhagen: World Health Organization.

POSTAWY POLAKÓW WOBEC KAR FIZYCZNYCH

PRYZWOLENIE NA STOSOWANIE KAR FIZYCZNYCH

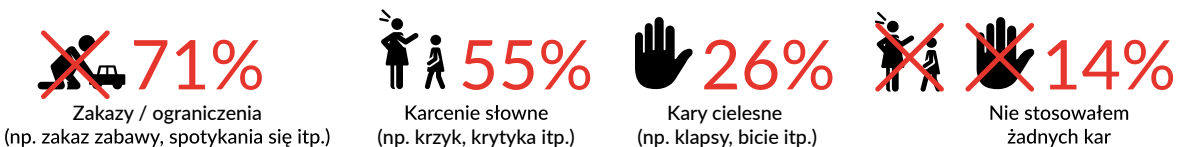
Spada przyzwolenie na stosowanie kar fizycznych wobec dzieci,
**jednak niemal połowa dorosłych Polaków (48%) uznaje,
że rodzic ma prawo uderzyć dziecko za karę.**

KARY STOSOWANE PRZEZ RODZICÓW

Co czwarty polski rodzic przyznał, że zdarzyło mu się stosować kary cielesne.

Są to przede wszystkim klapsy oraz bicie ręką. Częściej rodzice karzą słownie oraz stosują zakazy i ograniczenia jako karę.

POWODY STOSOWANIA KAR FIZYCZNYCH

Utrata panowania nad sobą, temperament dziecka oraz zmęczenie i bezradność to główne powody stosowania kar fizycznych.

Co czwarty z rodziców, który stosuje kary fizyczne, uważa je za skuteczne.

Badanie zostało przeprowadzone metodą CAWI na losowo-kwotowej próbie N=1005 Polaków, w tym N=661 rodziców.

Poprzednie fale badania były realizowane metodą CAPI na próbie N=1000 Polaków.

Szczegółowy raport z badania: Włodarczyk, J. (2017). Klaps za karę. Wyniki badania postaw i stosowania kar fizycznych w Polsce. Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka, 16(4), 81-107.

FUNDACJA DAJEMY DZIECIOM SIŁĘ – STRONA DLA RODZICÓW

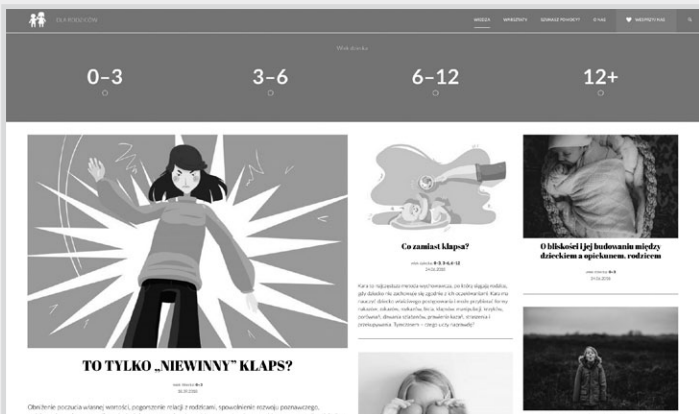
rodzice.fdds.pl

W Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę na co dzień towarzyszymy rodzicom, którzy mierzą się z rodzicielskimi wyzwaniami. Chcemy ich wspierać i dzielić się naszą wiedzą. Właśnie dlatego przygotowaliśmy dla nich specjalną stronę – rodzice.fdds.pl – która integruje artykuły, informacje o aktualnych wydarzeniach (warsztatach, spotkaniach edukacyjnych) oraz możliwościach pomocy dla rodziców w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.

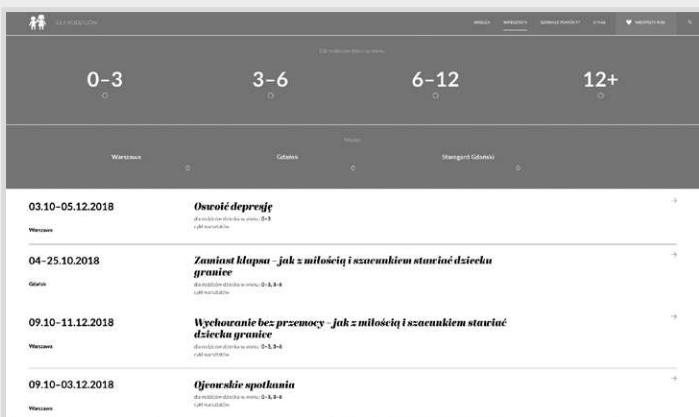
Na stronie można znaleźć materiały dotyczące m.in. wychowania bez przemocy, bezpieczeństwa dziecka, zagrożeń związanych z internetem i nowymi technologiami czy wsparcia dziecka w trudnym okresie dorastania. Zamieszczamy tu także naszą aktualną ofertę edukacyjną i pomocową dla rodziców w trzech miastach, w których prowadzimy nasze placówki: Gdańsku, Starogardzie Gdańskim i Warszawie.

Zapraszamy do korzystania z naszych zasobów edukacyjnych dla rodziców!

WIEDZA

WARSZTATY

POMOC

DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

Twój list pomaga
Podopiecznym Fundacji

Bo magia świąt
zaczyna się od
Listu od Mikołaja!

WYŚLIJ

www.ListOdMikolaja.fdds.pl

TO PROSTE:

1

WYBIERZ GRAFIKĘ
I TREŚĆ LISTU

2

WYPEŁNIJ FORMULARZ
ADRESOWY

3

CZEKAJ NA LIST
OD MIKOŁAJA

Akcja trwa do 17. 12. 2018

DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę ponad 25 lat
pomaga krzywdzonym dzieciom.

Wspieraj nas!

Wpłać darowiznę:
nr konta: 47 1240 6218 1111 0010 2833 9365
lub przekaż swój 1%
KRS 0000 20 44 26

fdds.pl/pomoz

Najskuteczniejszym modelem pomocy dzieciom, które doświadczyły przemocy, wykorzystywania seksualnego lub były świadkami przestępstw, jest zapewnienie im kompleksowego wsparcia w specjalistycznej placówce.

Centrum Pomocy Dzieciom – skuteczna pomoc

Model działania Centrum oparty jest na światowych standardach kompleksowego wsparcia dzieci krzywdzonych. Standardy placówki to:

- **kompleksowa pomoc:** pod jednym dachem krzywdzone dziecko i jego rodzina otrzymują wsparcie psychologiczne, prawne i socjalne;
- **współpraca interdyscyplinarna:** diagnoza i interwencja prowadzona jest przez interdyscyplinarny zespół profesjonalistów współpracujących z lokalnymi instytucjami: szkołami, ośrodkami pomocy społecznej, sądami, prokuraturą itp.;
- **przeciwdziałanie wtórnej wiktylizacji:** procedury prawne są przyjazne dla dziecka, a udział w nich nie powoduje kolejnej traumy;
- **miejsce przyjazne dziecku:** wystrój wnętrza i wyposażenie placówki są dostosowane do potrzeb dzieci w różnym wieku.

Komu pomagamy?

Oferta Centrum Pomocy Dzieciom skierowana jest do dzieci do 18. r.ż., które:

- doświadczyły przemocy lub wykorzystywania seksualnego;
- uczestniczą w procedurach karnych w charakterze pokrzywdzonego lub świadka; oraz do ich rodziców lub opiekunów.

Jak pomagamy?

- interdyscyplinarna diagnoza i interwencja
- wsparcie psychologiczne i psychoterapia
- przygotowanie dziecka do przesłuchania
- Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci
- pomoc prawna
- pomoc medyczna (psychiatryczna i pediatryczna)

Doświadczenia przemocy i wykorzystywania seksualnego rujną dzieciństwo. Skrzywdzone dziecko, które nie dostanie odpowiedniego wsparcia, ma trudności w odzyskaniu poczucia własnej wartości i zaufania do ludzi. Specjalistyczna pomoc takim dzieciom jest złożonym procesem, który powinien być prowadzony przez wykwalifikowanych specjalistów. Centrum Pomocy Dzieciom oferuje dzieciom i ich rodzicom szansę na powrót do normalnego życia.

Razem dajemy dzieciom siłę!

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę tworzy w Polsce sieć Centrów Pomocy Dzieciom.

więcej informacji: fdds.pl/razem

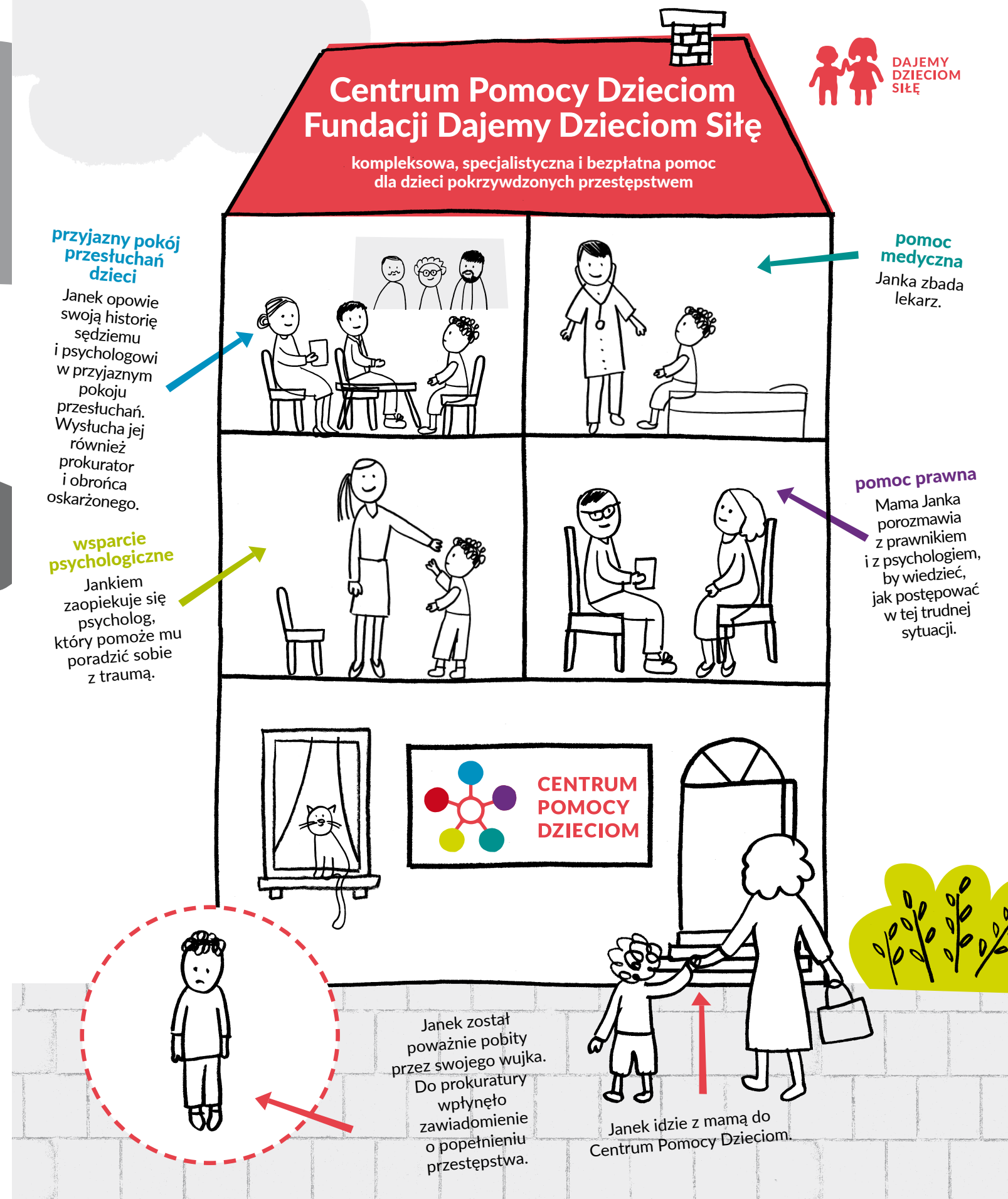

**CENTRUM
POMOCY
DZIECIOM**

Jak możesz nam pomóc?

Wejdź na fdds.pl/pomoz, dowiedz się, jak możesz nas wesprzeć i razem z nami daj dzieciom siłę!

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę
KRS: 000204426

ul. Przybyszewskiego 20/24
Warszawa

ul. Hallera 19a
Starogard Gdański

ul. Perseusza 13
Głogów

ul. Gen. F. Kleeberga 8
Białystok

NIE DAJĘ KLAPSÓW

DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

POTRAFIĘ SIĘ ZATRZYMAĆ

WYCHOWUJ BEZ KLAPSÓW
WEJDŹ NA RODZICE.FDDS.PL

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

Kampania „Potrafię się zatrzymać” realizowana jest w ramach projektu „From policy to reality – shifting attitudes and practices from corporal punishment to safeguarding children” współfinansowanego przez Komisję Europejską oraz zadania „Ochrona dzieci przed przemocą - kształtowanie postaw społecznych braku przyzwolenia na przemoc wobec dzieci i gotowości reagowania w sytuacji zagrożenia dziecka” współfinansowanego ze środków m.st. Warszawy.
Materiały kampanijne wyrażają stanowisko Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za ich treść.